

Miljø-, transport- og anleggsplan (MTA)

Rivning av 132 kV Ultvedt-Smestad

Statnett

Nettplan
Stor-Oslo

INNHold

1. INNLEDNING	3
1.1 Kort beskrivelse av prosjektet.....	3
1.2 Bakgrunn og innholdet i planen	4
1.3 Formål med MTA-planen.....	4
1.4 Fremdriftsplan	4
2. ANLEGGET, KONSESJONÆREN OG ORGANISERING	5
2.1 Om anlegget og organisering	5
2.2 Miljøstyring i prosjektet.....	6
2.2.1 Implementering og oppfølging av MTA-planen	6
2.2.2 Varslingsrutiner og endringshåndtering	6
2.2.3 Utførende entreprenør i prosjektet.....	6
3. VILKÅR FOR RIVING AV LEDNINGEN OG BEVARING AV MAST 315	6
3.1 Oppsummering av vilkår om riving	6
3.2 Milepæler i prosjektet	7
3.3 Involvering ved utarbeidelse av MTA-planen	8
3.3.1 Involvering av grunneiere	9
3.3.2 Involvering av Statsforvalteren	9
3.3.3 Involvering av kulturminnemyndighetene i planprosessen	9
3.3.4 Involvering av Oslo kommune i planprosessen.....	9
3.3.5 Involvering av Skiforeningen i planprosessen.....	11
4. AVVIK MELLOM RIVETILLATELSE OG MTA-PLAN	11
4.1 Endringer	11
4.1.1 Beskrivelse gjennomføring sesonger.....	11
4.1.2 Baseplasser	11
4.1.3 Veier	11
4.1.4 Fjerning av fundament.....	12
4.1.5 Mast 333, ved Sørkedalsveien	12
5. KUNNSKAPSGRUNNLAGET OG KRAV ETTER ANDRE LOVVERK	12
5.1 Oppdatert kunnskapsgrunnlag	12
5.2 Krav etter andre lovverk	12
5.2.1 Forurensningsloven.....	12
5.2.2 Kulturminneloven	13
5.2.3 Naturmangfoldloven	13
5.2.4 Markaloven	13
5.2.5 Veglova	14
5.2.6 Motorferdselsloven.....	14
5.2.7 Luftfartsloven.....	14
5.2.8 Jernbaneloven.....	14

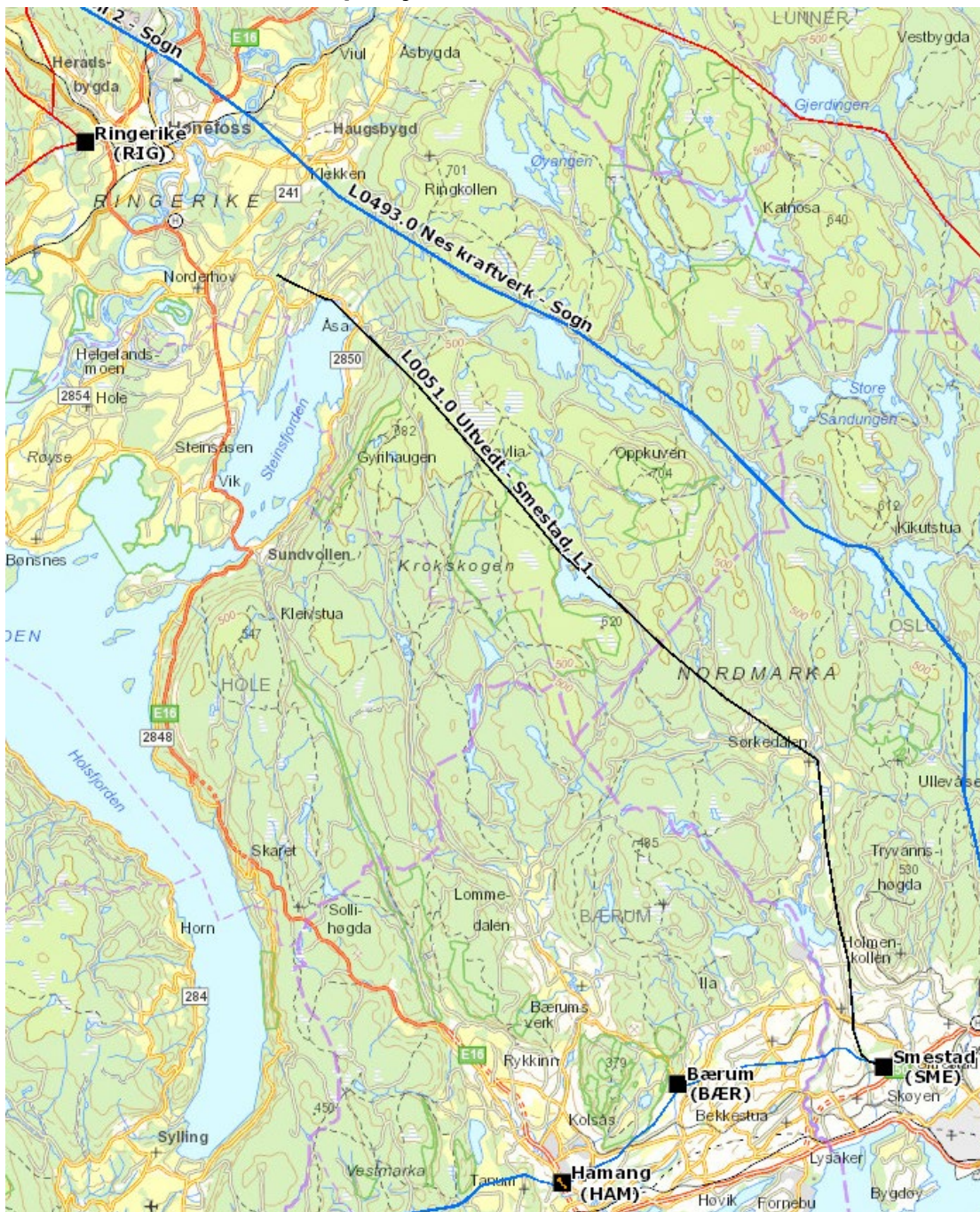
5.2.9	Støy	14
6.	GJENNOMFØRING AV ARBEIDENE	14
6.1	Innledning	14
6.2	Tekniske planer	14
6.2.1	Riving av ledningen og generell anleggsbeskrivelse	14
6.2.2	Bevaring av mast 315.....	15
6.2.3	Transport.....	15
6.2.4	Baseplasser	16
6.2.5	Helikoptertransport.....	16
6.2.6	Mobilkran	17
6.2.7	Skogrydding	17
6.2.8	Massedepoier.....	17
6.2.9	Massetak.....	17
6.2.10	Restriksjonsområder	17
6.3	Kart og tegninger.....	17
6.4	Beskrivelse av anleggsarbeidet – terrenginngrep og istandsetting	18
6.4.1	Motorferdsel utenfor offentlig veg	18
6.4.2	Istandsetting.....	18
6.5	Avbøtende tiltak i anleggsperioden.....	18
6.5.1	Informasjon	18
6.5.2	Tilgjengelighet.....	19
6.5.3	Naturmangfold.....	19
6.6	Forurensninger og avfall.....	19
7.	PROSJEKTTILPASSET KONTROLLPLAN	19
8.	REFERANSER	20
9.	VEDLEGG	20
1.	MTA-PLANKART	20
2.	TABELL VEIER	20
3.	VEDTAK STATSFORVALTEREN.....	20
1.	MTA-PLANKART	21
2.	TABELL VEIER.....	22
3.	VEDTAK STATSFORVALTEREN	24

1. INNLEDNING

Ledningen Ultvedt-Smestad er en del av den opprinnelige 132 kV luftledningen mellom Nore i Uvdal kommune og Smestad i Oslo kommune, og ble satt i drift i 1928. Luftledningen er ca. 31,6 km lang med totalt 101 master, og går parallelt med ledningen Hamang-Bærum-Smestad de siste 5 mastene inn mot Smestad transformatorstasjon på Husebyplatået. Luftledningen er ikke i normal drift og fungerer i dag som en reserveledning.

Konsesjonen på 132 kV Ultvedt-Smestad utløper i desember 2021. Oppgradering av kabelforbindelsen mellom Smestad og Sogn transformatorstasjoner vil forsterke nettet i Oslo. Når dette nye anlegget settes i drift, er det ikke lenger behov for reserveledningen. Statnett har fått tillatelse fra NVE om å rive hele ledningen, med unntak av en englemast det er stilt vilkår om at bevares som kulturminne.

1.1 Kort beskrivelse av prosjektet

Figur 1: Oversiktskart

NVEs vedtak etter energiforskriften gir Statnett rett til å rive og sanere dagens 132 kV ledning mellom Ultvedt og Smestad. Ledningen går gjennom Ringerike kommune i Viken fylke og Oslo kommune i Oslo fylke.

Arealene som i dag beslaglegges av luftledningen vil bli tilbakeført ved nedleggelse av anlegget. Tilsvarende vil dagens rettigheter som Statnett har i traséen bortfalle når ledningen er fjernet. Statnett planlegger å være ferdige med riving av luftledningen innen utgangen av 2022.

Det planlegges ingen nye veier i prosjektet. Enkelte veier vil bli oppgradert for å tåle tyngre kjøretøy i prosjektperioden. Disse vil bli restaurert i etterkant. Baseplasser vil også bli tilbakeført.

Det er flere sårbare områder i prosjektområdet, bl.a. boligområder, verneområder, kulturminner, våtmark, hestegårder, vassdrag samt mye brukte friluftsområder. Noen av de er lagt inn som restriksjonsområder i denne MTA-planen, med beskrivelse hvordan de skal hensyntas i anleggsperioden.

Tiltakets plassering er vist i kart, figur 1.

1.2 Bakgrunn og innholdet i planen

Statnett sendte inn søknad om nedleggelse av 132 kV luftledning i henhold til energiforskriften §3-5, mai 2020. I høringen kom det inn forslag / krav fra Viken fylkeskommune om å bevare hele eller deler av dagens ledning. Dette resulterte i en ny begrenset høring. NVE fattet vedtak om riving juni 2021, der det ble stilt vilkår om utarbeidelse av en miljø-, transport- og anleggsplan for arbeidet (MTA-plan), som er dette dokumentet.

I perioden mellom søknad og vedtak er det avholdt flere møter og oversendt informasjon til eksterne interessenter, -som Byantikvaren og Viken fylkeskommune, Statsforvalteren i Oslo og Viken, Bymiljøetaten, Skiforeningen samt andre rettighetshavere og grunneiere.

Interessenter er informert om tiltaket, og hatt mulighet til å gi sine innspill. Statnett har så langt det har vært mulig, forsøkt å etterkomme ønsker fra disse.

I dette prosjektet planlegger Statnett å gjennomføre rivingen med egne ressurser, se kap. 2.2.3, og denne MTA-planen er utarbeidet i samarbeid med utførende personell. Anleggsarbeidet er planlagt gjennomført i vintersesongen (november 2021-mai 2022) for å redusere marktrykket i terrenget. MTA-planen er deretter diskutert med en rekke interessenter, se Tabell 5 for nærmere informasjon om involvering. Egne vedtak fra forvaltningsmyndighetene for Krokskogen og Kulpåsen naturreservater og Steinsfjorden biotopvernområde foreligger. Se kapittel 3.3 og vedlegg 3.

1.3 Formål med MTA-planen

MTA-planen beskriver aktiviteter som skal gjennomføres som en del av prosjektet, dvs. anleggsaktiviteter, transport, arealbruk og utforming av anlegg, samt en beskrivelse av hvordan det skal tas hensyn til de ulike miljøfaktorer som berøres av anleggsarbeidet.

Innholdet i MTA-planen baserer på seg på NVE sine retningslinjer for MTA-planer (NVE, 2020). I tillegg er konkrete vilkår fra 'Vedtak om riving', bevaring av mast 315 og notatet "Bakgrunn for vedtak" lagt til grunn for MTA-planen.

1.4 Fremdriftsplan

Prosjektets fremdriftsplan er i hovedsak styrt av at alle nødvendige tillatelser er på plass samt at landbrukssesongen er avsluttet. Ledningen er ikke i normaldrift i dag og er derfor ikke avhengig av utkobling med unntak av strekningen fra Røa (mast 333 t.o.m mast 342). Her krysser ledningen T-banen ved Røa (Kolsåsbanen) og Montebello (Østeråsbanen). De siste 4 mastene (339-342) går i parallell med Bærum-Smestad ledningen. Det planlegges med utkoblinger av Bærum-Smestad ledningen i to perioder. Den første vil være en periode på ca 10 dager med nattarbeid for å fjerne linene på denne delstrekningen. Fjerning av de fire siste mastene vil gjennomføres med utkobling på Bærum-Smestad på dagstid i en periode på 5 dager.

Tabellen nedenfor viser en tentativ fremdriftsplan for rivearbeidene.

Tabell 1 Tentativ fremdriftsplan

Master	Delstrekning	2021				2022				
		Nov	Des	U52	U1	Jan	Feb	Mars	Apr	Mai
242A – 252	Ringerike/Ultvedt -Åsa							x	x	
253 – 276	Ringerike/Åsa-Søndre Heggelivann							x	x	
277 – 287	Ringerike/Søndre Heggelivann- Otertjernsåsane						x	x		
288 - 305	Oslo/Nordre Otertjernsås-Sørkedalen kirke					x	x			
306 – 325	Oslo/Sørkedalen kirke-Bogstad	x	x			x				
326 – 330	Oslo/Bogstad/Hovseter					x	x			
330 – 333	Oslo/Hovseter-Røa							x		
333 – 342	Oslo/Mærradalen-Husebyåsen							x	x	
999	Oslo/Innstrekkestativ og Muffehus Husebyplatået								x	x

Anleggsarbeidet går ut på å rive eksisterende ledning, og vil gjennomføres med bruk av terrenggående kjøretøy, helikopter, mobilkraner og lastebiler. Mobilkran benyttes i tettbygde strøk og ved gårdsbruk hvor spesielle hensyn til støy må ivaretas.

2. ANLEGGET, KONSESJONÆREN OG ORGANISERING

2.1 Om anlegget og organisering

Opplysninger om anlegget, anleggseier og organisering er vist i tabell 2.

Tabell 2 Opplysninger om konsesjonæren og organisering av bygginga

Navn på konsesjonen:	Statnett SF-oppdatert anleggskonsesjon for 132 kV kraftledning Smestad-Ultvedt (ref. 201106088-2kn/liha)	
Kommune(r):	Ringerike og Oslo	
Fylke(r):	Viken og Oslo	
NVE ref.:	NVE 201106088-3	
Konsesjonær:	Navn: Statnett SF	Tlf. 23 90 30 00
	Prosjektleder: Siri Revelsby	Tlf. 97 68 11 91
Organisasjonsnummer:	962986633	
Adresse:	Postboks 4904 Nydalen, 0432 Oslo	
Kontaktinformasjon byggefase:	Byggeleder: Stig Roar Aasgård	Tlf. 92484532
	Grunneierkontakt: Steinar Elden	Tlf. 900 62 434
	Fagkompetanse miljø og landskap: Christina Hansen	Tlf. 920 65 655
	Miljøkontrollør: Håkan Walldén	Tlf: 484 84 424

2.2 Miljøstyring i prosjektet

Oppfølging av miljømål er en del av mål- og resultatstyringen i Statnett, der natur og miljø vektlegges på linje med tekniske og økonomiske hensyn i beslutninger. I energilovforskriften stilles det krav om at konsesjonæren skal sørge for å innføre og praktisere internkontroll knyttet til miljø og landskap.

Som følge av Statnetts egne miljøstyring og kravene stilt gjennom energilovforskriften, gjennomføres det en systematisk planlegging, rapportering og miljøoppfølging av bygging og drift av anleggene. Det gjøres nødvendige risikoanalyser av de ulike aktivitetene forbundet med utbyggingsprosjekter, og tilsvarende gjelder for dette riveprosjektet. MTA-planen er en konkretisering av denne internkontrollen.

Regelmessig kommunikasjon med berørte er vesentlig for et vellykket anleggsarbeid. Statnett vil informere omgivelse under anleggsarbeidet. Statnett har i dette prosjektet rettigheter i traséen for å rive ledningen. Grunneierkontakt skal være hovedkontakt mot naboer.

Informasjon om prosjektet og MTA-planen vil være tilgjengelig under prosjektets hjemmeside: <https://www.statnett.no/vare-prosjekter/region-ost/nettplan-stor-oslo/ultvedt-smestad/>.

2.2.1 Implementering og oppfølging av MTA-planen

Statnett, som konsesjonær, har ansvar for at MTA-planen følges. Før oppstart i felt vil MTA-planen bli gjennomgått med utførende personell.

Statnett har et eget avvikshåndteringssystem som benyttes for å registrere og følge opp avvik og uønskede hendelser.

2.2.2 Varslingsrutiner og endringshåndtering

Utarbeidelse av MTA-planen er et vilkår i tillatelsen for riving av ledningen og planen skal være godkjent av NVEs miljøtilsyn før anleggsarbeidet starter. Ved behov for endringer i MTA-planen, skal Statnett innhente eventuelle tillatelser fra relevante myndigheter og berørte grunneiere før saken sendes over til NVE for behandling.

2.2.3 Utførende entreprenør i prosjektet

Anleggsarbeidet i dette prosjektet vil utføres i egenregi av Statnett.

3. VILKÅR FOR RIVING AV LEDNINGEN OG BEVARING AV MAST 315

3.1 Oppsummering av vilkår om riving

I anleggskonsesjon er det stilt konkrete vilkår. Disse er oppsummert i tabell 3. I tabellen er det vist til de kapitler senere i MTA-planen der temaet er utdypet.

Tabell 3 Oversikt over vilkår om riving

Vilkår	Innhold i vilkåret	Kommentar / avbøtende tiltak	Relevant kap. / vedlegg i MTA-planen
Naturmangfold	Detaljene rundt anleggsarbeid gjennom naturreservatene skal avklares med Statsforvalteren i Oslo og Viken. Det skal redegjøres for hvordan anleggsarbeidet kan gjennomføres på en slik måte at det ikke kommer i konflikt med dragehode.	Dialog og digitale møter med Statsforvalteren i Oslo og Viken. Kartlegging av naturmangfold er foretatt høsten 2020 og feltsesongen 2021. Vilkår fra dispensasjonen er tatt inn i denne MTA-planen. Dette inkluderer	3.3.2 5.2.3 Vedlegg 3

Vilkår	Innhold i vilkåret	Kommentar / avbøtende tiltak	Relevant kap. / vedlegg i MTA-planen
		planlagt anleggsarbeid vinterstid.	
	Hindre spredning av fremmede arter.	Kartlegging av naturmangfold er foretatt feltsesongen 2021. Fjerning av fremmede arter er utført i Mærradalen, etter befaring og dialog med BYM.	5.2.3 3.3.4
Kulturminner	Tiltak for å redusere faren for å skade automatiske fredete kulturminner skal beskrives.	Arkeologiske registreringer er utført av Oslo kommune i feltsesongen 2021. Viken fylkeskommune har ikke foretatt undersøkelser, men gjennom høringsprosessen skal undersøkelsesplikten bli oppfylt.	5.2.2
	<u>NVE stiller krav om formidling av ledningen mellom Ultvedt og Smestad.</u> Det settes krav om kulturminnefaglig dokumentasjon etter NVEs standard på nivå 2-3.	Dokumentasjonsprosessen er igangsatt	5.2.2
	<u>Vilkår om bevaring av mast</u> NVE setter vilkår om at mast 315 skal bevares. Bevaringen omfatter selve masten med fundamenter, og øvrige elementer. Det skal settes opp informasjonsskilt ved masten, og ved enden av parkeringsplassen på vei til mastepunktet.	Vilkår vil bli etterkommet.	5.2.2
Tilbakeføring	Hvordan stier/veier skal utbedres og tilbakeføres etter endt anleggsarbeid.	Istandsettes etter prinsippene i Statnetts håndbok i terrengbehandling.	
Omgivelser / annet	Avklare eventuelle konsekvenser for brønnen på eiendom til Hans Jørgen og May Britt Stubal, og beskrive tiltak dersom brønnen berøres.	Den aktuelle baseplassen er tatt ut, og vilkåret bortfaller dermed.	(ikke aktuelt)

3.2 Milepæler i prosjektet

I Tabell 4 er det gitt en oversikt over milepæler i prosjektet og frister/bestemmelser i tillatelsen.

Tabell 4 Oversikt over milepæler i prosjektet.

Tema	Frist
Planlagt oppstart	November 2021
Planlagt ferdigstilling	Mai 2022
Frist for istandsetting/rydding	Gjøres fortløpende, men hvis det ikke er mulig må utbedringer gjøres sommer 2022

3.3 Involvering ved utarbeidelse av MTA-planen

Ledningen er ca. 31,6 km og passerer mange ulike interesseområder, bl.a. boligområder, friluftsområder med særdeles stor bruk, naturreservater, regionalnettereiere, kulturminner, naturmangfold, beitemark, landbruksområder, i tillegg til grunneierinteresser. 25 km av ledningen ligger innenfor områder som er omfattet av Markaloven. Traséen går over en ca. 2 km lang strekning gjennom Krokskogen naturreservat og ca. 500 meter av traséen er i ytterkant av Kulpåsen naturreservat.

På en strekning på ca. 430 meter berører kraftledningen nordre del av Steinsfjorden biotopvernområde.

Statnett har gjennom planleggingen av prosjektet involvert parter som kommune, fylkeskommune, Statsforvalter, grunneiere og andre som er brukere av berørte og tilstøtende arealer. Tabell 5 under oppsummerer involvering av kontaktpunkter og tredjeparter i forbindelse med planlegging av prosjektet og utarbeidelse av denne MTA-planen.

Situasjonen med Covid-19 har medført at alle møter før innsending av MTA-planen er avholdt digitalt på Teams, med unntak av befaringer med Sporveien og Bymiljøetaten, samt et par møter med grunneiere.

Tabell 5 Involvering ved utarbeidelse av MTA-plan

Hvem	Type involvering (møte, befaring, skriftlig uttalelse)
Kommunene	Separate digitale møter, gjentatt dialog på e-post, telefonsamtaler. Egne møter om mulig bevaring av master med Oslo kommune.
Grunneiere, rettighetshavere jf. ekspropriasjonsvedtak	Grunneiere og rettighetshavere er informert gjennom utsendelse av vedtaket (tillatelse til å rive) fra NVE Dialog er inntil nå gjennomført pr. telefon, e-post og noen få befaringer. Statnett har over telefon knyttet kontakt med representanter for de fleste veier som planlegges brukt. Noen kortere stikkveger fra veg og bort til kraftledningen gjenstår og avhenger av den endelige detaljplanleggingen. På grunn av COVID-19, ble det ikke avholdt åpen kontordag som ønsket. Statnett vil tilby minnelige avtaler om tiltredelse og senere erstatning for aktuelle grunneiere og rettighetshavere som omfattes av vedtaket.
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Digitale møter og oppfølgende dialog på telefon og e-post.
Kulturminnemyndighetene; Byantikvaren i Oslo og Viken fylkeskommune	Digitale møter og oppfølgende dialog på telefon og e-post. Egne møter om mulig bevaring av master.
Bymiljøetaten i Oslo kommune	Digitale møter, befaring og oppfølgende dialog på telefon og e-post.
Sporveien	Digitale møter, befaring og oppfølgende dialog på telefon og e-post.
Grunneier Carl Otto Løvenskiold	Carl Otto Løvenskiold eier store områder som berøres, og hvor det er sterke friluftsjnteresser. Mange av mastene som skal rives står på eiendommen. Han eier også mange områder som ønskes benyttet som baseplasser og også en god del av vegnettet. Det har derfor vært avholdt flere telefonsamtaler med påfølgende digitale møter for å koordinere og forsøke å finne akseptable løsninger i forhold til skogsdrift, bruk av vegnettet, friluftsjnteressene og øvrige interesser i skogområdene.
<ul style="list-style-type: none"> • Glitre Energi Nett • Vann- og avløpsetaten (VAV), Oslo kommune • Undervisningsbygg	Digitale møter, og oppfølgende dialog på telefon og e-post.
Vegeiere - (Statens vegvesen / Viken Fylkeskommune / Oslo kommune og Ringerike kommune)	Det vil bli tatt kontakt og sendt inn søknad til Statens vegvesen når detaljplanleggingen er kommet så langt at vi vet tidspunkter det er aktuelt å benytte seg av de enkelte vegene. Denne kontakten vil først og

	fremst være knyttet til områdene hvor linene skal demonteres over offentlig veg.
Forsvarsbygg	Egne møter med Forsvarsbygg om demonteringen og bruk av arealene i Mærradalen og baseplass på Forsvarets grunn innenfor Husebyleieren. Det er avtalt prosess for videre oppfølging/informasjon.

3.3.1 Involvering av grunneiere

Grunneierne har vært involvert i prosessen gjennom at det har vært enten muntlig eller skriftlig dialog mellom Statnett og de fleste av grunneierne i forbindelse med søknads- og høringsrunden. Det har vært arrangert møter med de grunneierne som Statnett forventer blir mest berørt av tiltaket, og også med grunneiere hvor det er behov for å benytte lengre private atkomstveier for å komme frem til baseplassene og til kraftledningstraséen. I tillegg har det vært dialog mellom mange av grunneierne og Statnett i forbindelse med forespørsel om å få tillatelse til å gjennomføre kulturminneundersøkelser på baseplassene. Innspill og opplysninger som er kommet fra grunneierne, blant annet innspill i forbindelse med høringsprosessen, er søkt hensyntatt i detaljplanleggingen for gjennomføring av rivearbeidene.

Noen grunneiere har det imidlertid ikke lyktes å få kontakt med pr. telefon eller e-post og disse har kun mottatt skriftlig informasjon pr. brev.

3.3.2 Involvering av Statsforvalteren

Statsforvalteren ga i høringen innspill om to lokaliteter med kalkbarskog i Ringerike, Nordbyåsen og Ultvedtåsen, vektet som nasjonalt viktige (A-verdi). Her er det også registrert dragehode som er en prioritert art med egen forskrift.

På strekningen Ultvedt – Smestad går ledningen gjennom eller langs tre verneområder i Viken fylke; Krokskogen og Kulpåsen naturreservater og Steinsfjorden biotopvernområde. Statsforvalteren i Oslo og Viken har vært involvert i egne prosesser for verneområdene Krokskogen og Kulpåsen naturreservater og Steinsfjorden biotopvernområde, hvor presenterte løsning har fått dispensasjon fra gjeldene verneforskrifter. Dispensasjonen med tilhørende vilkår er oversendt Statnett, og er listet opp nedenfor:

Tillatelsen med vilkår ligger i vedlegg 3.

I feltsesongen 2021 er det gjennomført kartlegging av Naturmangfold for å avdekke lokaliteter av Dragehode, rødlistede arter samt fremmede arter.

Statsforvalteren har i egne møter fått presentert tiltaket med planer for rivingen.

3.3.3 Involvering av kulturminnemyndighetene i planprosessen

Kulturminnemyndighetene har vært involvert gjennom hele planprosessen. NVE mottok høringsinnspill til bevaring av en eller flere master, dels fra Viken fylkeskommune som ønsket hele ledningen bevart og fra Oslo kommune som ønsket at enkelte av «englemastene» beholdes i Oslo kommune.

På bakgrunn av høringsinnspillene fra Viken fylkeskommune og Oslo kommune, ble det gjennomført to møter i regi av NVE (med Oslo kommune, Viken fylkeskommune, Statnett og NVE), i november 2020 og januar 2021. I det siste møtet var også Riksantikvaren representert. Sammendrag fra møtene og tilleggsuttalelsene finnes i NVEs Bakgrunn for vedtak.

Arkeologiske registreringer er utført av Oslo kommune i feltsesongen 2021.

Viken fylkeskommune har ikke foretatt kulturminneundersøkelser, men vi forventer at nødvendige undersøkelser blir foretatt, og at resultatet blir dokumentert gjennom høringsprosessen slik at undersøkelsesplikten bli oppfylt.

3.3.4 Involvering av Oslo kommune i planprosessen

Byråd for byutvikling i Oslo kommune har gitt en samlet uttalelse for kommunen. Oppsummering fra konklusjonen følger under.

Oslo kommune vektlegger hensyn til kulturminneverdiene ved Bogstad gård samt naturmiljøet, friluftslivet og beboerne i området og anbefaler på denne bakgrunn at det ikke tas vare på verken englemaster i Oslos del av Marka eller fundamenter i Hovseterdalen/Mærradalen. Kommunen støtter imidlertid forslaget fra bydelen om et informasjonsskilt lokalisert på egnet sted som formidler dette anleggets historie.

Fjerning av master og fundamenter må gjøres på mest mulig skånsom måte for naturmiljøet rundt og bes gjennomført i samråd med Bymiljøetaten.

Statnett har fulgt opp uttalelsen gjennom befarings og dialog med Bymiljøetaten. Resultater av dette er beskrevet i eget avsnitt nedenfor.

Byantikvaren

Byantikvaren har utført arkeologiske registreringer i Oslo kommune. Det er gjort funn av en kullmile på tidligere baseplass 28. Kullmilen er sannsynligvis fra etterreformatorisk tid, og dermed ikke automatisk fredet. Det er ikke gjort funn på andre baseplasser i Oslo kommune.

Statnett har etter detaljprosjekteringen gått bort fra bruken av denne baseplassen (tidligere nr 28).

Registreringsmetoden for riggområdene er valgt med forutsetning om at baseplassene på dyrka mark ikke skal medføre inngrep i bakken. Baseplassene skal dersom behov, opparbeides med påfylte masser og separerende duk med geonett underst. Byantikvaren skal varsles dersom det allikevel må gjøres inngrep i bakken på baseplassene, slik at de kan gjøre en ny vurdering.

Bymiljøetaten

I prosjektet Ultvedt-Smestad har Statnett hatt møter med Bymiljøetaten for å utveksle informasjon og få innspill til gjennomføring av rivearbeidene. Vi har også gjennomført en befarings i Mærradalen, både sør og nord for Sørkedalsveien, i tillegg til mast 312 i Sørkedalen.

Mærradalen er et viktig og mye brukt friluftsområde der Bymiljøetaten fremhever viktigheten av at fremmede arter ikke spres til nye områder enn der de allerede finnes. Under befaringsen ble det spesielt påvist og påpekt to fremmede arter; Kanadagullris og Ullborre.

I etterkant av befaringsen har Statnett engasjert en entreprenør som har gjennomført slått og luking i kantsonen til de stiene i Mærradalen der Statnett har planlagt å kjøre. Dette mener vi også etter innspill fra BYM på befaringsen, skal være et godt og effektivt tiltak for å oppfylle vilkåret med å ikke spre fremmede arter videre.

Følgende innspill er mottatt fra BYM under befaringsen:

- Det er ønskelig at rivearbeidene gjennomføres før hekkesesongen starter, ca 1. april
- Unngå å berøre vestsiden av elven
- Ønskelig at anleggsvirksomheten foregår innenfor dagens ryddebelt med minst mulig inngrepssone. Det samme vil gjelde lenger inn i Nordmarka der ledningen går gjennom naturreservat.
- Ønskelig at mastene felles mest mulig innenfor dagens ryddebelt, og dermed skåner større og eldre trær utenfor ryddebeltet.
- Der det må felles trær er det ønskelig at mesteparten fjernes, unngå å dekke bakken helt.
- Det blir viktig med rens av maskiner for å motvirke spredning av fremmede arter og ev Phytophthora.
- Der ledningen står nært et vassdrag er det viktig at ingen maskiner eller mastedeler/liner kommer i kontakt med vann og dermed kan spre Phytophthora. (Phytophthora overlever ikke frost)

Det settes krav til utførende entreprenør om å gjennomføre tiltak, slik at kontakt med vann unngår. Dette vil også skåne kantsonene til Sørkedalselva og Steinsfjorden biotopvernområde

Statnett har fått innspill fra Bymiljøetaten om å la fundamentene på mast 327, 335 og 336 i Mærradalen bli stående. Dette for å unngå spredning av fremmede arter og eventuelt plantesykdommen Phytophthora. Dersom prøvesvar viser funn av Phytophthora er det en fordel at også fundamentene til mast 312 i Sørkedalen, blir stående.

Dette vurderer vi å være i tråd med Oslo kommune sitt vedtak (20/2425-59) som sier at fjerning av master og fundamenter må gjøres på mest mulig skånsom måte for naturmiljøet rundt og bes gjennomført i samråd med Bymiljøetaten.

3.3.5 Involvering av Skiforeningen i planprosessen

Skiforeningen ga innspill i høringsprosessen at de var bekymret over anleggsarbeidenes påvirkning på friluftslivet, og da særlig vinterstid. Statnett ønsker, blant annet av hensyn til natur og husdyr, i størst mulig grad å legge anleggsarbeidene til vinterhalvåret.

Mange skiløyper krysser luftledningen i tillegg til at de går langs traséen. Statnett og Skiforeningen har vært i dialog og diskutert behov for brøyting og bruk av skiløyper for transport med beltegående kjøretøy. Skiforeningen har gitt innspill til hvilke skiløyper de mener er viktigst å holde åpne. Partene har også diskutert prosedyrer og arbeider som kan gjøres for å redusere ulempene i traséene som vil måtte brukes til rivningsarbeidene. Løsningen som foreligger nå, gjør at det skal være mulig å opprettholde skispor i de fleste av de ordinære skiløypene i nærheten av kraftledningstraséen gjennom vintersesongen. Enkelte skiløyper vil imidlertid være utilgjengelig i perioder under rivningen.

Etter dialog med grunneier Carl Otto Løvenskiold er vi kommet frem til at Nye Heggelivei brøytes gjennom vintersesongen hele veien fra Sørkedalen gjennom Heggelivann og videre til Stubdal på Ringerike. Denne veien er robust og vil tåle anleggstrafikk. Løvenskiold Skog brøyter denne veien et par ganger per ti-år for skogsdrift og utkjøring av tømmer. Løvenskiold Skog vil vurdere å gjennomføre en skogsdrift langs Heggeliveien i vinter for å samkjøre aktivitet med Statnetts behov.

Utover vinterbrøyting av Nye Heggelivei vil det være behov for kjøring med beltegående maskiner i områder hvor det går skiløyper. Områdene hvor dette er aktuelt er vist i MTA-kartene.

4. AVVIK MELLOM RIVETILLATELSE OG MTA-PLAN

Statnett har gjennomført noen justeringer i forhold til rivetillatelsen.

4.1 Endringer

4.1.1 Beskrivelse gjennomføring sesonger

Statnett beskrev anleggsgjennomføring med rivingen i to perioder, én på sommeren (demontering liner) og én (master og fundamenter) på vinteren.

Vi planlegger i stedet å gjennomføre alt i én operasjon, og gjøre alt i vinterhalvåret. Anleggsarbeidet er planlagt vinterstid med frost og tele i bakken for å skåne terrenget.

4.1.2 Baseplasser

En rekke baseplasser er behandlet i konsesjonsprosessen.

Baseplassen (nr B35a) på parkeringsplassen ved Elveli vil beslaglegge ca. halvparten av parkeringen. Resterende vil opprettholdes som parkeringsplass.

Resultatet av detaljprosjektering for bruk av baseplasser viser at det ikke vil være behov for å benytte alle baseplassene, og det er totalt 33 baseplasser som utgår. I tillegg har Statnett identifisert to nye baseplasser som ikke var tatt med i rivesøknaden, se kap 6.2.4

Grunnen til at det ikke ble behov for alle er endring i anleggsgjennomføringen samt at noen inngår i andre prosjekter. Ved å gjøre rivingen i en operasjon og ikke dele opp i sommer og vinter, trengs også mindre antall baseplasser. I tillegg vil det bli brukt helikopter i større utstrekning enn det som var lagt til grunn i opprinnelig planlegging.

Baseplasser som skal benyttes er vist i kart, og har i tillegg fått ny nummerering.

4.1.3 Veier

Det er noen endringer i hvilke veier som skal brukes, se Tabell 6 nedenfor. Dette er oppdatert i MTA-plankartene.

Tabell 6 Veier, ikke omsøkt (forutsetter privatrettslig avtale)

<i>Vei id</i>	<i>Kartblad</i>	<i>Type</i>	<i>Merknad</i>
44a	11		
44b	11		
51	14	Eksisterende	
52	14	Eksisterende	
71	15	Eksisterende	
90	16	Eksisterende	
94	16	Eksisterende	
95	16	Planlagt midlertidig	

4.1.4 Fjerning av fundament

Statnett har i samråd med Bymiljøetaten sett at det vil være fordelaktig at noen fundamenter blir stående. Vi søker derfor om at fundamentene til mastene 335, 336, 327 og 312 ikke fjernes, se kap. 3.3.4 over.

Dette vurderer vi å være i tråd med Oslo kommune sitt vedtak (20/2425-59) som sier at fjerning av master og fundamenter må gjøres på mest mulig skånsom måte for naturmiljøet rundt og bes gjennomført i samråd med Bymiljøetaten.

4.1.5 Mast 333, ved Sørkedalsveien

Riving av denne masten er kompleks og trenger en egen mer detaljert plan. Det er vurdert som kompliserende å kun bruke dagens byggeforbudsbelte. Det vil være behov for å opparbeide en egen oppstillingsplass ved bruk av mobilkran for å håndtere den 45 m høye masten. Statnett vil gå i dialog med Oslo kommune for å finne beste løsning.

5. KUNNSKAPSGRUNNLAGET OG KRAV ETTER ANDRE LOVERK

5.1 Oppdatert kunnskapsgrunnlag

Statnett har fått avdekket noe ny kunnskap gjennom kartleggingene som ble foretatt i feltsesongen 2021. Dette gjelder innenfor naturmangfold med fremmede arter, rødlistede arter og nye forekomster av arten Dragehode. Det er i tillegg registrert et nytt kulturminne i Oslo. Bymiljøetaten har tatt prøver der det er mistanke om plantesykdommen Phytophthora.

Den nye kunnskapen er lagt til grunn i utarbeidelsen av MTA-planen. I tillegg er kunnskapsgrunnlaget supplert med informasjon samlet inn gjennom dialog med statsforvalteren, fylkeskommune, kommune, grunneiere og andre interessenter.

Oppdatert kunnskap er tatt inn i MTA-plankart, se vedlegg 1.

Statnett gjennomfører regelmessig risikovurderinger av prosjektet, og disse vurderingene er også lagt til grunn i MTA-planen.

Det er lagt stor vekt på tredjepartshensyn i hele prosessen. Se kapittel 3.3 for oversikt over involvering av ulike aktører. I tillegg vil anleggsvirksomheten stedvis foregå tett på tredjepart, noe som krever god planlegging og hensyn til sikkerhet for omgivelsene.

5.2 Krav etter andre lovverk

Statnett har innhentet rettigheter etter annet lovverk, for å kunne rive energianlegget. Konkrete lovverk der det er innhentet tillatelser er vist under, med referanse til sted.

5.2.1 Forurensningsloven

Det er ikke registrert forurenset grunn i prosjektområdet. Riving av anlegget og tilhørende transport skal gjennomføres slik at forurensning unngås.

Statnett har tatt betongprøver fra et utvalg av fundamentene. Analyseresultatet viser at Cr-6 er noe over grenseverdien i avfallsforskriften. Dette gjelder både for blandepøven og for 3 av fundamentene. Statnett har derfor besluttet å ikke bruke løspiggete deler som en del av terrengrestaureringen. Betong som er pigget løs behandles dermed som næringsavfall og leveres til godkjent deponi.

5.2.2 Kulturminneloven

Statnett har i regi av Byantikvaren (BYA) i Oslo kommune, fått gjennomført nødvendige kulturminneundersøkelser for prosjektet.

BYA har gjort et funn av en kullmile på baseplass nr 28. Kullmilen er sannsynligvis fra etterreformatork tid, og dermed ikke automatisk fredet. Statnett har etter detaljprosjekteringen gått bort fra bruken av denne baseplassen (tidligere nr 28). Problemstillingen utgår dermed.

Viken fylkeskommune har ikke foretatt kulturminneundersøkelser, men vi forventer at nødvendige undersøkelser blir foretatt, og at resultatet blir dokumentert gjennom høringsprosessen slik at undersøkelsesplikten bli oppfylt.

Foruten dette, vises det til generell aktsomhetsplikt.

Spesielle avtaler / forutsetninger:

- Registreringsmetoden for baseplassene er valgt med forutsetning om at baseplassene på dyrka mark ikke skal medføre inngrep i bakken, men at de ev skal opparbeides med påfylte masser med separerende duk. Dersom det allikevel må gjøres inngrep i bakken i disse områdene må Statnett varsle kulturminnemyndighetene slik at de kan gjøre en ny vurdering.
- Ledningen er et statlig listeført kulturminne, og NVE har fastsatt dokumentasjonskrav som vil bli innfridd. Dokumentasjonsprosessen er allerede igangsatt, med ansvarlig utførende. NVE vil bli involvert underveis i dette arbeidet. Rapport forventes i 2022.

5.2.3 Naturmangfoldloven

Forholdet til naturmangfoldlovens §§ 8-10 er håndtert i rivesøknaden. Det legges frem kunnskapsgrunnlag om naturmangfoldet i det berørte området som grunnlag for en beslutning, det er foreslåtte avbøtende tiltak som skal sørge for at føre-var-prinsippet overholdes og det er vurdert om tiltaket vil øke den samlede belastningen på økosystemene som blir berørt.

Luftledningen strekker seg over viktige natur- og friluftsområder som er vektet som nasjonalt viktige. Store deler av luftledningen ligger innenfor Marka og arbeidet med å fjerne anlegget vil berøre områder som er vernet etter naturmangfoldloven.

Eksisterende trasé passerer to naturreservater. Det er søkt og fått dispensasjon for løsningen vist i kart. Dispensasjonene finnes i vedlegg 3.

Statnett har gjennomført undersøkelser for å registrere både arten Dragehode, andre rødlistede samt fremmede arter, ihht vilkåret for vedtak. Hensynssonene er lagt inn i MTA-plankart

Det er mange registrerte rødlistede arter langs traséen, men tiltaket vurderes ikke å ha vesentlig negativ effekt på disse. De fleste forekomstene er ikke ved mastepunktene, i tillegg er anleggsvirksomheten planlagt vintersesongen.

Ledningen passerer Nordbyåsen og Ultvedtåsen som er kalkskogslokaliteter av nasjonal betydning. Tiltaket vil føre til at to mastepunkter her vil fjernes. Nedleggingen av ledningen vil føre til at dagens ryddebelte med de kanteffekter og tilgang til lys dette gir, etter hvert vil gro til med skog, noe som vil være positivt for verdiene knyttet til kalkskog og gjøre forekomstene mer intakte.

Dragehode

Statnett har gjennomført undersøkelser for å registrere eventuelle forekomster av arten Dragehode ihht vilkåret. Et par steder i området ved Steinsfjorden er det forekomst i traséen under linene. Det er også noen registreringer av Dragehode langs og utenfor traséen, men der kommer ikke tiltaket i berøring.

Det skal gjøres tiltak under anleggsarbeidet for å unngå forekomstene, f. eks. markering i terreng eller kjøring på bærende snødekke.

5.2.4 Markaloven

Det er avklart med Statsforvalteren at det planlagte tiltaket ikke er søknadspliktig etter Markaloven.

5.2.5 Veglova

Statnett vil for hver riggplass vurdere behov for tillatelser, arbeidsvarsling, skiltvedtak og lignende. I tillegg skal vi sørge for sikkerhet ved trafikkavvikling og løpende vurdere tiltak for sikker gjennomføring med tanke på omgivelsene.

5.2.6 Motorferdselsloven

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 4 første ledd bokstav e, gir Statnett tillatelse til motorferdsel i utmark i forbindelse med bygging og drift av ledningsanlegg. Oppmerkede transportruter er vist på kart og i klausulert belte. I tillegg til bruk av permanente anlegg for transport vil det være behov for noe kjøring i terrenget – i og utenfor dagens byggeforbudsbelte for luftledningen, som beskrevet i rivesøknaden fra mai 2020. Dette for å få nødvendig fleksibilitet til anleggsperioden, slik at kjøreruter kan legges der det er til minst ulempe.

Grunneiere er varslet om vår planlagte virksomhet, jfr. §10. All motorferdsel i utmark vil foregå med aktsomhet, jfr § 8.

5.2.7 Luftfartsloven

Forskrift om konsesjon for landingsplasser (BSL E 1-1), § 4 bokstav d gir Statnett unntak fra konsesjonsplikt for landingsplasser ifm. anleggsprosjekter hvor landingsplassene ikke blir benyttet i mer enn ett år.

Vi planlegger ikke for å benytte noen av landingsplassene i over ett år.

5.2.8 Jernbaneloven

Aktivitet ved og i spor innen 30 meter regnet fra nærmeste spors midtlinje, må koordineres med og søkes hos Sporveien (Jf. Jernbaneloven § 10).

Statnett har startet dialog og søknadsprosess med Sporveien i Oslo, for fjerning av liner fra Røa (mast 333) frem til Smestad transformatorstasjon. Videre for fjerning av mast 333 og 342, ved henholdsvis Røa og Montebello i Oslo.

5.2.9 Støy

Anleggsvirksomhet med helikoptertrafikk kan medføre støy utover grensene i Oslo kommunes støyforskrift og retningslinjene i T-1442, Behandling av støy i arealplanleggingen.

Statnett vil gå i dialog med, og søke om dispensasjon dersom nødvendig, fra bydelsoverlegen i Oslo kommune og Ringerike kommuneoverlege.

6. GJENNOMFØRING AV ARBEIDENE

6.1 Innledning

Kartene i vedlegg 1 gir viser arealbruksgrenser for anleggsarbeidet. Kartene viser også restriksjoner i form av områder der det skal tas spesielle hensyn.

Det ligger mange veier i kartet, og det vil sannsynligvis ikke bli behov for å benytte alle. Vi vil i størst mulig utstrekning benytte etablerte veier, men stedlige eller klimatiske forhold kan gjøre at det blir nødvendig å bruke andre tilkomster (markert i kartene).

6.2 Tekniske planer

6.2.1 Riving av ledningen og generell anleggsbeskrivelse

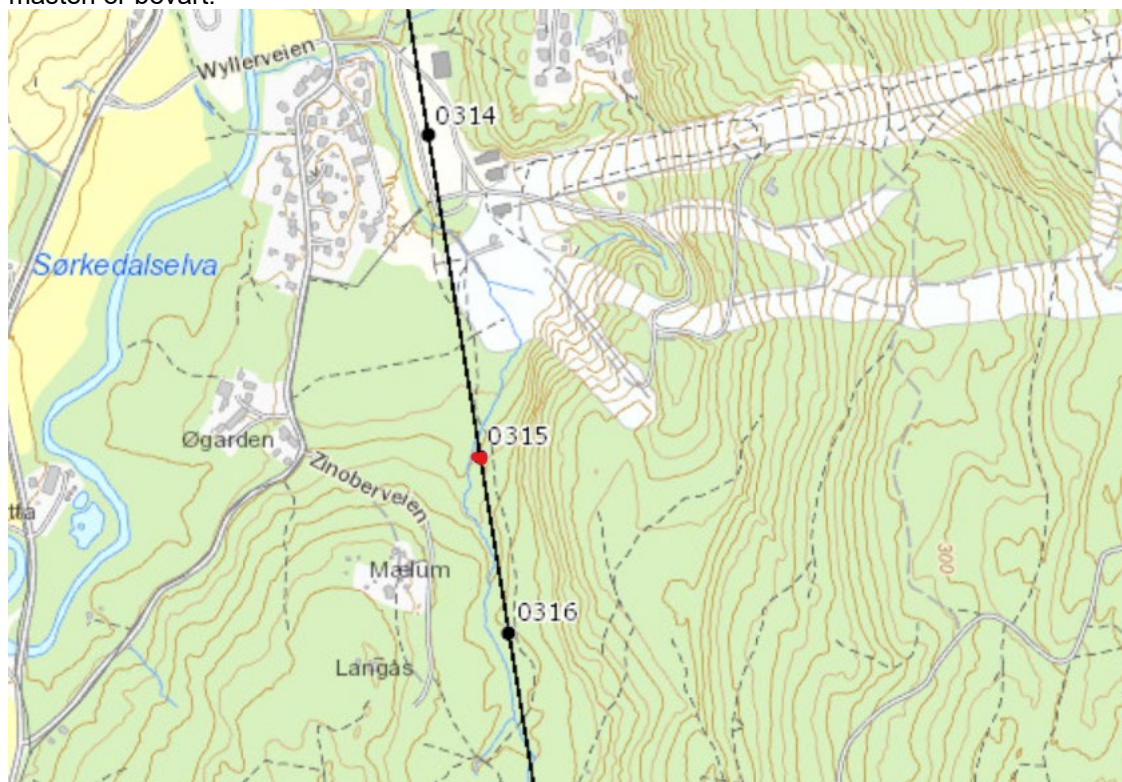
Det skal rives ca. 31 km ledning og 100 master i dette prosjektet.

Følgende arbeidsmomenter inngår i rivingen:

- Liner tas ned og spoles inn
- Mastene bikkes / felles i lengderetningen
- Fundamentene pigges ned til 0,3-0,5 m under bakkenivå ved jordfundament, ellers ned til fjell
  - På fulldyrket mark pigges det ned til ca 0,7 m under bakkenivå
- Mastepunktet gjenfylles og det legges til rette for naturlig revegetering. All betong som er pigget løs fjernes og kjøres bort til godkjent mottak. Det skal ikke kjøres inn ny masse, men heller ta av massen rundt og fylle til.

6.2.2 Bevaring av mast 315

NVE har i vedtaket stilt krav om at mast 315 bevares, sammen med et informasjonsskilt både ved mast 315 og ved enden av parkeringsplassen ved Wyllerløypa før stien opp til masten. For å kunne formidle historien og sammenhengen i overføringen mellom kraftverket Nore og Smestad transformatorstasjon på en god måte mener NVE at det er nødvendig med god informasjon. I formidlingen skal både masten og ledningen inn i en kontekst, og Statnett skal informere om hvorfor masten er bevart.

Figur 2 Utsnitt kart, mast 315 vises med rød prikk

6.2.3 Transport

All arealbruk er planlagt som midlertidig, i tråd med Statnetts egen miljøpolicy om redusert arealbruk. Transportvirksomhet skal foregå så skånsomt som mulig for omgivelsene, og ikke medføre vesentlig fare for ferdsel i området. Bruk av eksisterende veier og parkeringsplasser skal ikke være til vesentlig ulempe for allmenn ferdsel.

I områder der Statnett har behov for midlertidig å komme inn med tyngre utstyr enn det eksisterende tilkomst tilsier, er det behov for å utbedre forsterkningslaget slik at det gir tilstrekkelig bæring.

Følgende maskiner og utstyr planlegges brukt til arbeid og transport:

- Helikopter og lastebil brukes for å transportere stål og betong til baseplassene
- Hjulgående graver m/hydraulisk saks, for klipping av mastestål

- Ved behov beltegående graver m/pigg, for pigging av fundament
- Hjulaster, for transport av maskiner og utstyr
- Vinsj, for innspoling av liner
- Mobilkran for demontering av master hvor helikopter ikke benyttes
- Tromler og annet mindre utstyr, for wire, tau og diverse

Etter bygging tilbakeføres arealer til opprinnelig bruk, så langt det lar seg gjøre.

6.2.4 Baseplasser

Statnett planlegger å etablere 17 baseplasser der det kan etableres lager eller der det vil foregå demontering av master, lagring av utstyr, utplassering av trommel eller vinsj mm. Planlagte baseplasser er vist i tabell 7 nedenfor.

Tabell 7 Baseplasser

<i>Baseplass ID</i>	<i>Varighet</i>	<i>Heli. landn. plass</i>	<i>Kart nr</i>	<i>Tiltak</i>
02	Midlertidig	Ja	1	
03	Midlertidig	Ja	1	
08	Midlertidig	Ja	2	Avdekking av toppdekke. Duk og kjørestørke masser der det er behov.
15	Midlertidig	Ja	2	
24	Midlertidig	Ja	7	Duk og kjørestørke masser der det er behov.
31	Midlertidig	Ja	11	Avdekking av toppdekke. Duk og kjørestørke masser der det er behov.
35a	Midlertidig	Ja	13	
38	Midlertidig	Ja	14	Avdekking av toppdekke. Duk og kjørestørke masser der det er behov.
40	Midlertidig	Ja	14	Avdekking av toppdekke. Duk og kjørestørke masser der det er behov.
41	Midlertidig	Ja	14	
42	Midlertidig	Ja	15	Avdekking av toppdekke, duk og kjørestørke masser der det er behov.
45	Midlertidig	Ja	15	Avdekking av toppdekke. Duk og kjørestørke masser der det er behov.
46	Midlertidig	Ja	16	Duk og kjørestørke masser der det er behov.
47	Midlertidig	Ja	16	
50	Midlertidig	Ja	16	

Tabell 8 Baseplasser, ikke omsøkt (forutsetter privatrettslig avtale)

<i>Baseplass ID</i>	<i>Varighet</i>	<i>Heli. landn. plass</i>	<i>Kart nr</i>	<i>Tiltak</i>
28a	Midlertidig	Ja	9	
18b	Midlertidig	Ja	5	

I tillegg skal disse klareres med kulturminnemyndighetene.

6.2.5 Helikoptertransport

Det er behov for å kunne lande med helikopter ved alle baseplassene. Ved behov kan det også bli aktuelt å lande i nærheten av alle master som ikke har tilkomst med veg. Flygning vil i størst mulig grad følge kraftledningstraséen, samt foregå fra baseplass til trasé.

Det skal etableres egne overflyvningskorridorer. Det vil være helikopterselskapets ansvar som en del av deres forberedelser, med å etablere korridorer og fremskaffe godkjenning. I alle prosjekter tildeles

en flygeleder i helikopterselskapet som har det overordnede ansvaret for maskin og personell og formelle tillatelser.

6.2.6 Mobilkran

Mobilkran benyttes i tettbygde strøk og ved gårdsbruk hvor spesielle hensyn til støy må ivaretas. Alle mobilkraner av aktuelle størrelser oppfyller krav til ferdsel på offentlig vei.

For hvert mastepunkt / arbeidssted vil det utarbeides tiltak for å ivareta sikkerheten. Det inkluderer bl.a behov til oppstillingsplass for mobilkraner og landingsplasser for helikopter, krav til sperringer / vakthold / lysregulering / manuell dirigering for å ivareta sikkerheten til ferdsel og berørte i nabolag og friluftsområder.

6.2.7 Skogrydding

De siste årene har det vært begrenset skogrydding, og i forbindelse med anleggsarbeidet må dermed noe vegetasjon tas ned i dagens ryddebelte. I tillegg må det sannsynlig felles enkelte trær ved noen mastepunkt, men det er ikke planlagt med generell skogrydding.

6.2.8 Massedeponier

Det er ikke planlagt med massedeponier i dette prosjektet.

6.2.9 Massetak

Det er ikke planlagt nye masseuttak i prosjektet.

Mindre terrenginngrep følger definisjonen etter [Landbruksforskriftens beskrivelse av ubetydelige terrenginngrep](#). Disse vil ved avvikling bli tilbakeført og istandsatt etter prinsippene i Statnetts håndbok i terrengbehandling.

6.2.10 Restriksjonsområder

Det fremgår av MTA-plankart (vedlegg 1) hvilke arealer som er restriksjonsområder, der entreprenør ikke skal ha aktivitet eller der det skal gjøres tiltak ved aktiviteter.

Generelt er det restriksjoner relatert til boligområder, verneområder, fremmede arter, vassdrag, arten Dragehode, kulturminner, hestegårder, T-bane samt mye brukte friluftsområder.

Tabell 9 Restriksjonsområder

Restriksjon id			Kart	Restriksjoner/krav
R1	Steinfjorden	Verneområde	1	Naturrestat, Avtale
R2	Kulpåsen	Naturrestat	5	Naturrestat, Avtale
R3	Krokskogen	Naturrestat	6, 7	Naturrestat, Avtale
R4	Spredningsfare plantesykdom	Phytophthora	11, 13, 14, 15, 16	Plantesykdom, Avtale
R5	Dragehode	Rødlistet art	1	Unngå, egen forskrift
R6	Dragehode	Rødlistet art	1	Unngå, egen forskrift
R7	Dragehode	Rødlistet art	1	Unngå, egen forskrift
R8	Dragehode	Rødlistet art	1	Unngå, egen forskrift

6.3 Kart og tegninger

MTA-kartene i vedlegg 1 viser de arealer som stilles til rådighet (arealbruksgrense) for tiltaket, hensynsområder og planlagte transportruter.

6.4 Beskrivelse av anleggsarbeidet – terrenginngrep og istandsetting

Arealbruk er regulert både i tid og rom, gjennom restriksjoner. Ved terrenginngrep skal vegetasjonslaget tas av og sikres der det er mulig slik at terrenget kan tilbakeføres ved istandsetting.

Der det gjennomføres terrenginngrep, skal det sikres at vann ikke danner nye vannveier, eller at avrenning medfører utilsiktede negative konsekvenser for naturmiljø.

6.4.1 Motorferdsel utenfor offentlig veg

Godkjente transportruter fra offentlig/privat veg til ledningstraséen er vist som planlagt tilkomst i kartene. Vi vil inngå minnelig avtale ved bruk av veier.

Ved kryssing av elver/bekker skal elvebredder/bekkeside sikres mot erosjon. Det skal velges kryssningspunkter som gir minst mulig skade på randvegetasjon så lenge dette ikke går ut over personsikkerheten.

Det skal iverksettes tiltak ved kryssing av vann og bekker. I Sørkedalen og Mærradalen skal spredning av *Phytophthora* unngås. I Steinsfjorden er det dokumentert vasspest.

Alle kjøreskader og terrenginngrep istandsettes etter prinsippene i Statnetts håndbok i terrengbehandling.

6.4.2 Istandsetting

Anleggsarbeidet er planlagt vinterstid med frost og tele i bakken for å skåne terrenget. Vi vil tilstrebe å arbeide på frossen mark med bærende snødekke, men det også må forventes anleggsaktivitet utenom vintersesong. Istandsetting som er gjennomført på frossen mark, skal kontrolleres i sommerhalvåret og eventuelle feil og mangler vil utbedres da. Dette gjelder også istandsetting av eventuelle kjøreskader.

Anleggsarealer istandsettes etter prinsippene i Statnetts håndbok i terrengbehandling. Midlertidige arealer tilbakeføres til opprinnelig bruk, med naturlig revegetering.

Hele torver skal tas vare på, samt større naturstein skal brukes for variasjon i overflaten ved istandsetting. Toppmassene har en frøbank, som sammen med røtter tilrettelegger for naturlig revegetering.

Arealer der det er gjennomført midlertidig terrengforsterkning der forsterkningen ikke fjernes, landskapstilpasses og tildekkes med naturlige masser..

6.5 Avbøtende tiltak i anleggsperioden

Det er ikke satt konkrete vilkår i tillatelsen om avbøtende tiltak i anleggsperioden. Statnett vil gjennomføre anleggsperioden så skånsom som mulig, og hensynta omgivelsene.

Vi har i møter med Skiforeningen og i møter med representanter for grunneieren som eier en stor del av arealene som brukes til friluftsinnteresser - Carl Otto Løvenskiold prøvd å komme frem til en omforent løsning som sikrer skiløyper og friluftslivet vinterstid.

6.5.1 Informasjon

Luftledningen strekker seg over viktige natur- og friluftsområder som er vektet som nasjonalt viktige. Store deler av luftledningen ligger innenfor Marka og arbeidet med å fjerne anlegget vil berøre områder som er vernet etter naturmangfoldloven.

Statnett prioriterer god informasjon til omgivelsene, og steder for informasjonsskilt vil vurderes fortløpende. Informasjonen skal holdes oppdatert. Prosjektsiden på www.statnett.no vil også holdes løpende oppdatert.

Statnett har avtalt spesielt samarbeid med Skiforeningen om at de bidrar til å spre informasjon i deres kanaler relatert til hvilke skiløyper som vil være åpne vinterstid.

6.5.2 Tilgjengelighet

Bolig- og friluftsområder

Det vil være begrenset tilgjengelighet for tredjepart i området, under anleggsperioden. Statnett vil skilte omlegging av turstier, slik at sikkerhet blir ivaretatt for omgivelsene. Eventuelle terrengskader som hindrer ferdsel, skal utbedres så raskt som mulig og ingen maskiner skal sperre unødvendig for ferdsel i anleggsperioden. Der det er behov for det, vil stier som krysser kjørespor også bli forsterket, for å lette ferdsel over mye brukte transportruter.

Beiteland og beitedyr

Det er flere steder arealer med beitedyr (bl.a. hester, kyr og sau) i prosjektområdet. Prosjektet skal ikke medføre at gjerder får dårligere forfatning enn ved oppstart, og gjerder som må legges ned skal reises igjen uten opphold. Grunder skal holdes lukket.

6.5.3 Naturmangfold

På strekningen Ultvedt – Smestad går ledningen gjennom eller langs tre verneområder i Viken fylke; Krokskogen og Kulpåsen naturreservater og Steinsfjorden biotopvernområde. Statnett har søkt og fått dispensasjon for anleggsarbeidet, se vedlegg 3.

Statsforvalteren forutsetter at tiltaket i Steinsfjorden gjennomføres utenom perioder hvor fuglelivet er sårbart. Videre forutsettes gjennomføring på vinterstid, når frost i bakken og snø vil kunne redusere slitasje og skade på vegetasjonen. Eksisterende veier bør også brukes i størst mulig grad.

Kraftledningen berører ytterkant i nordøstre del av Kulpåsen naturreservat i ca. 500 meters lengde hvor kraftgaten delvis er innenfor reservatet. Det er ikke registrert spesielle naturverdier i kraftgaten som er innenfor reservatet. I tillegg går ledningen gjennom Krokskogen naturreservat i ca. 2 kilometer. Her er det registrert svært viktig gammelskog tett opptil ledningstraséen. I Krokskogen naturreservat er det 5 master innenfor vernegrensene. En av disse står nær en registrering av viktig gammel barskog. Atkomst til denne masten må ikke gå gjennom denne naturtypelokaliteten. En annen av mastene står tett på en myr. Så langt det er mulig må ikke anleggsmaskiner eller kjøretøy stå parkert på denne myra under arbeidet. I Kulpåsen naturreservat står det én mast. Atkomst til denne må skje fra utsiden av vernegrensen.

Vegetasjonen i Steinsfjorden biotopvernområde er vernet mot skade og ødeleggelse.

Det skal iverksettes tiltak ved kryssing av vann og bekker, i Sørkedalen og Mærradalen, for å unngå spredning av Phytophthora. Aktuelle tiltak vil være vask av maskiner og utstyr, samt unngå kontakt med vann ved å legge ut plater eller lignende.

Statnett har utført tiltak mot fremmede arter i Mærradalen (slått og luking). Det kan også bli aktuelt med flere tiltak i områder med fremmede arter, avhengig av arter (type spredning) og klimatiske forhold (snødekke).

6.6 Forurensninger og avfall

I forkant av oppstart med anleggsarbeid skal utførende enhet i Statnett utarbeide en avfallsplan der forventet mengde avfall produsert per fraksjon, identifiseres. Godkjent mottak for avfallet skal identifiseres. Statnett stiller krav om at det skal iverksettes tiltak for å hindre at avfall fraktes ut i terrenget med vind.

Som tidligere omtalt i kap. 5.2.1 vil betong som er pigget løs fra fundamentene, behandles som næringsavfall og leveres til godkjent mottak.

Det er anslagsvis 540 tonn mastestål og 260 tonn betong, i tillegg til liner og isolatorer som skal fraktes ut og leveres til godkjent mottak.

7. PROSJEKTTILPASSET KONTROLLPLAN

Statnett følger opp miljø og landskapskrav gjennom en egen prosess, med tilhørende internkontroll. Som en del av internkontrollen følges utførende enhet opp både i forhold til krav i tillatelsen og i forhold til krav gitt av annet lovverk enn energiloven. Internkontrollen tilpasses hvert enkelt prosjekt.

8. REFERANSER

NVE 2021. NVEs vedtak om riving av 132 kV-ledningen Ultvedt-Smestad og bevaring av englemast 315 (NVE ref. 202004896-57)

NVE 2021. Bakgrunn for vedtak. Riving av 132 kV luftledning Ultvedt–Smestad. NVE ref. 202004896-14.

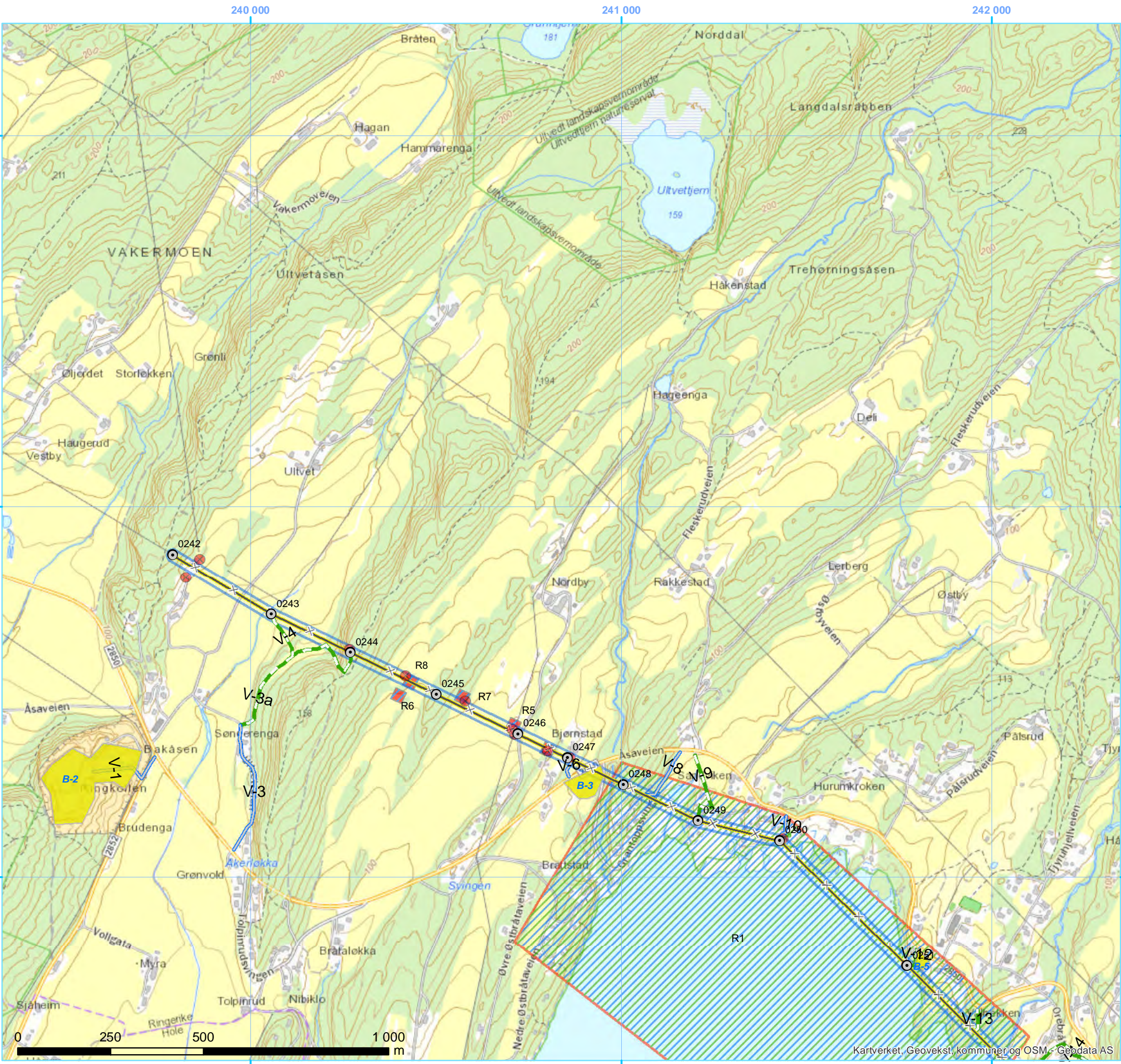
NVE 2020. Rettleiar for utarbeiding av miljø- transport- og anleggsplan (MTA) for anlegg med konsesjon etter energilova. NVE veileder 1-2020.

NVE 2019. Veileder til internkontroll for krav til miljø og landskap for energianlegg. NVE veileder 8-2018.

9. VEDLEGG

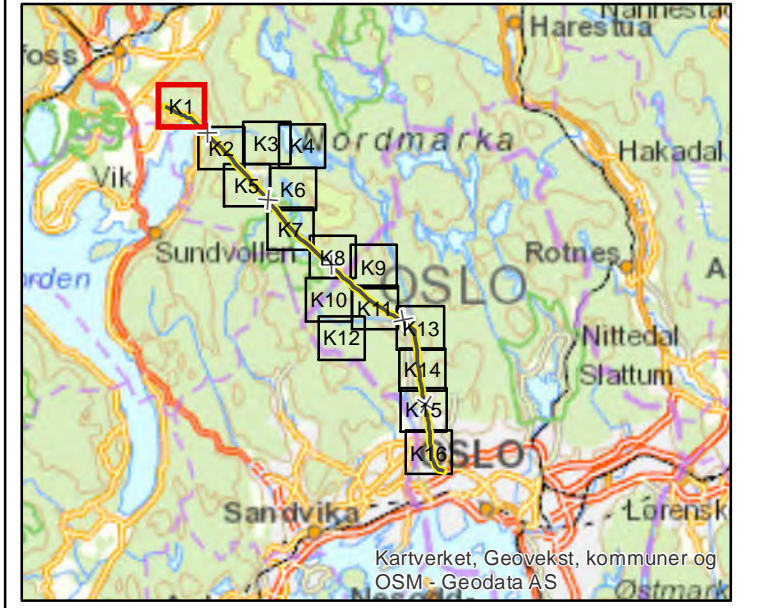
1. MTA-PLANKART
2. TABELL VEIER
3. VEDTAK STATSFORVALTEREN

1. MTA-PLANKART

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

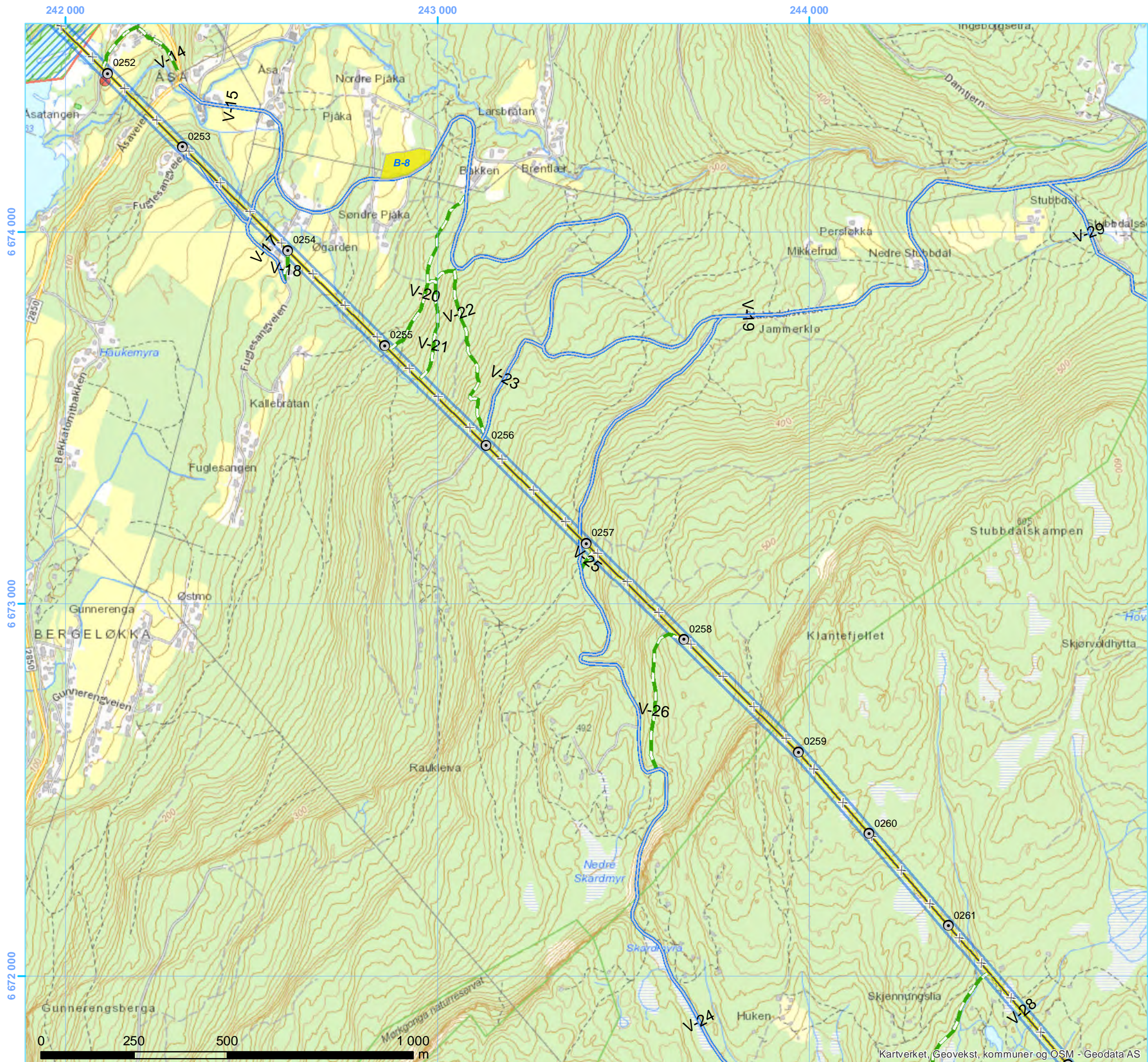
Tegnforklaring

- Mast**
  - Galvanisert, Rives
- Fremmede arter**
  - Tiltak skal vurderes før anleggsarbeider starter
- Ledningstiltak**
  - Ledning, rives
- Baseplass**
  - Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
  - Bilveg, eksisterende
  - Terrengetransport
- Klausulert Areal**
  - Byggeforbudssone
- Restriksjon**
  - Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021

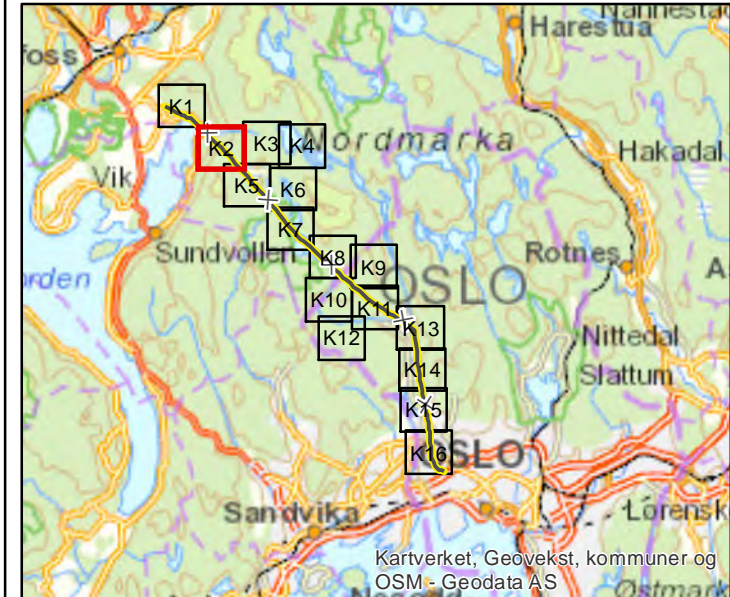

Prosjekt:	10285
Tittel:	MTA sanering Ultvedt - Smestad
Målestokk:	1:10 000
Koordinatsystem:	WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre:	Statnett
Leverandør:	Statnett SF ved BRB
Høyde referanse:	NN2000
Format:	A3
Gradering:	K0
Leverandørens dok.nr.:	<XX>
Kartblad:	1
Erstatter dokument:	<XX>
Dokumentnummer:	<XX>

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

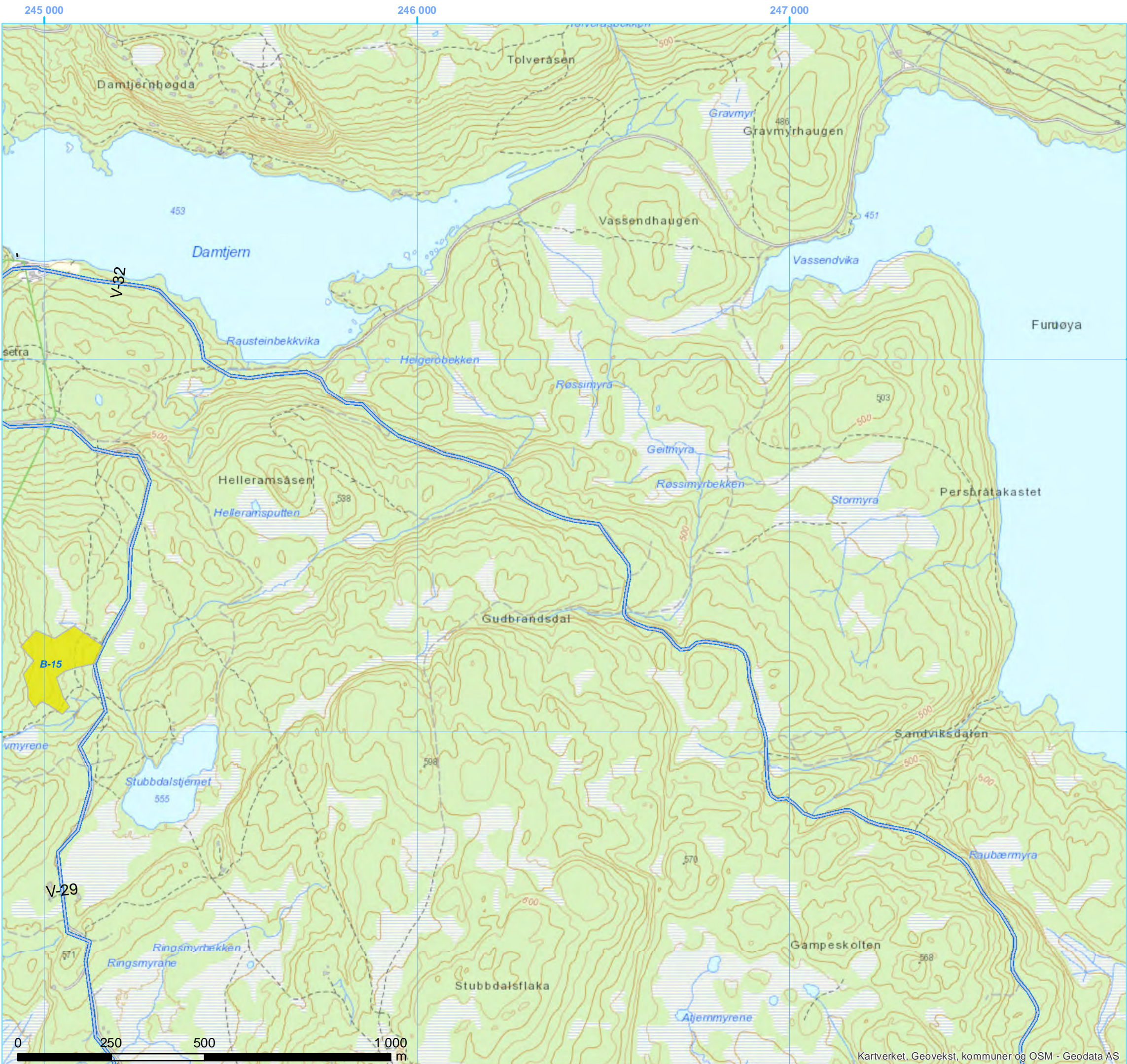
Tegnforklaring

- Mast**
  - Galvanisert, Rives
- Fremmede arter**
  - Tiltak skal vurderes før anleggsarbeider starter
- Ledningstiltak**
  - Ledning, rives
- Baseplass**
  - Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
  - Bilveg, eksisterende
  - Terrengtransport
- Klausulert Areal**
  - Byggeforbudssone
- Restriksjon**
  - Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021

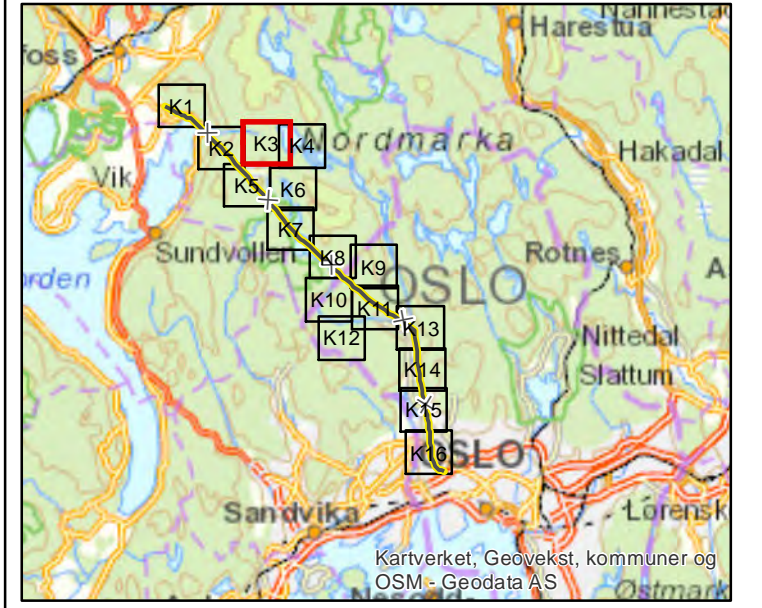
Prosjekt: 10285		Målestokk: 1:10 000
Titel: MTA sanering Ultvedt - Smestad		Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør: Statnett SF ved BRB	Høyde referanse: NN2000
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr. <XX>	Format: A3
Erstatter dokument: <XX>	Dokumentnummer: <XX>	Kartblad: 2

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

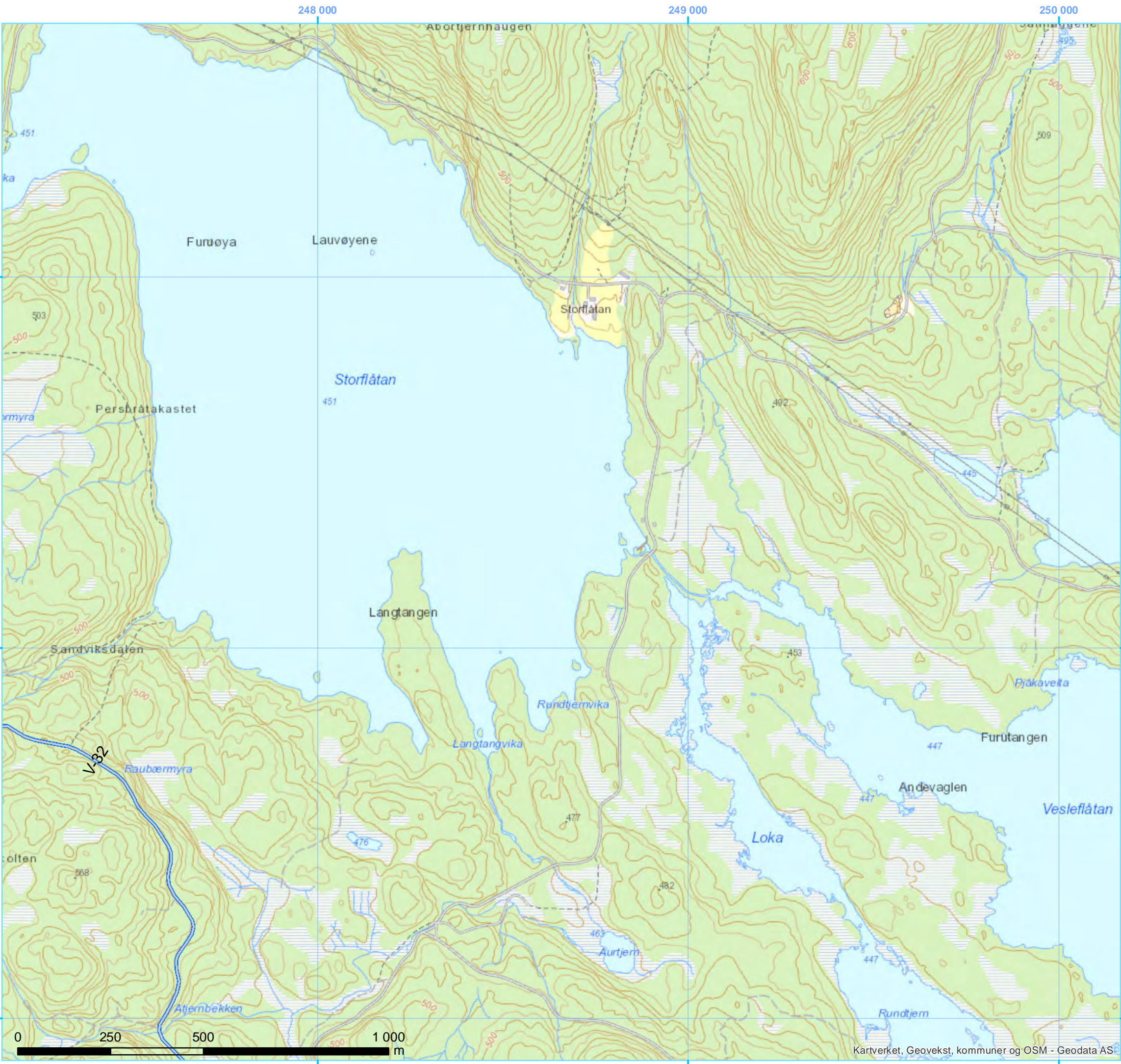

Tegnforklaring

- Baseplass**
 Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
 Bilveg, eksisterende
- Restriksjon**
 Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
 Ingen anleggsaktivitet

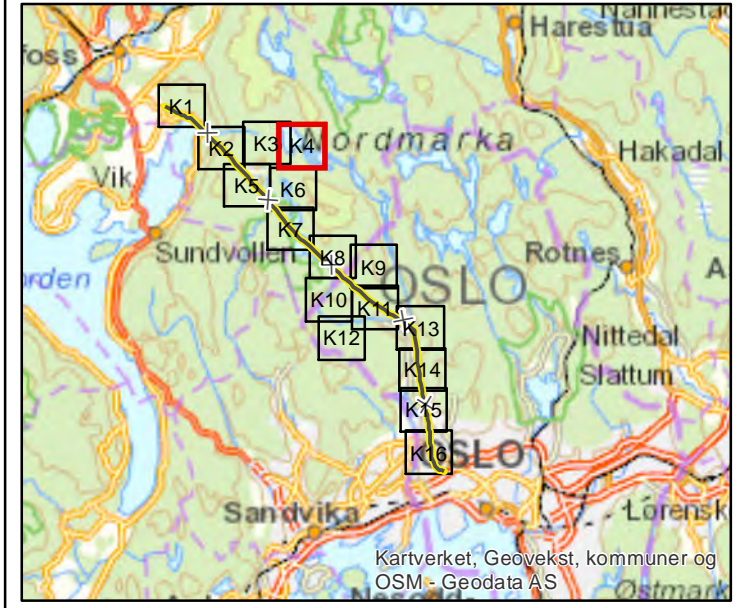
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021

Prosjekt: 10285		Målestokk: 1:10 000
Titel: MTA sanering Ultvedt - Smestad		Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør: Statnett SF ved BRB	Høyde referanse: NN2000
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr. <XX>	Format: A3
Erstatter dokument: <XX>	Dokumentnummer: <XX>	Kartblad: 3

Sanering Ultvedt - Smestad

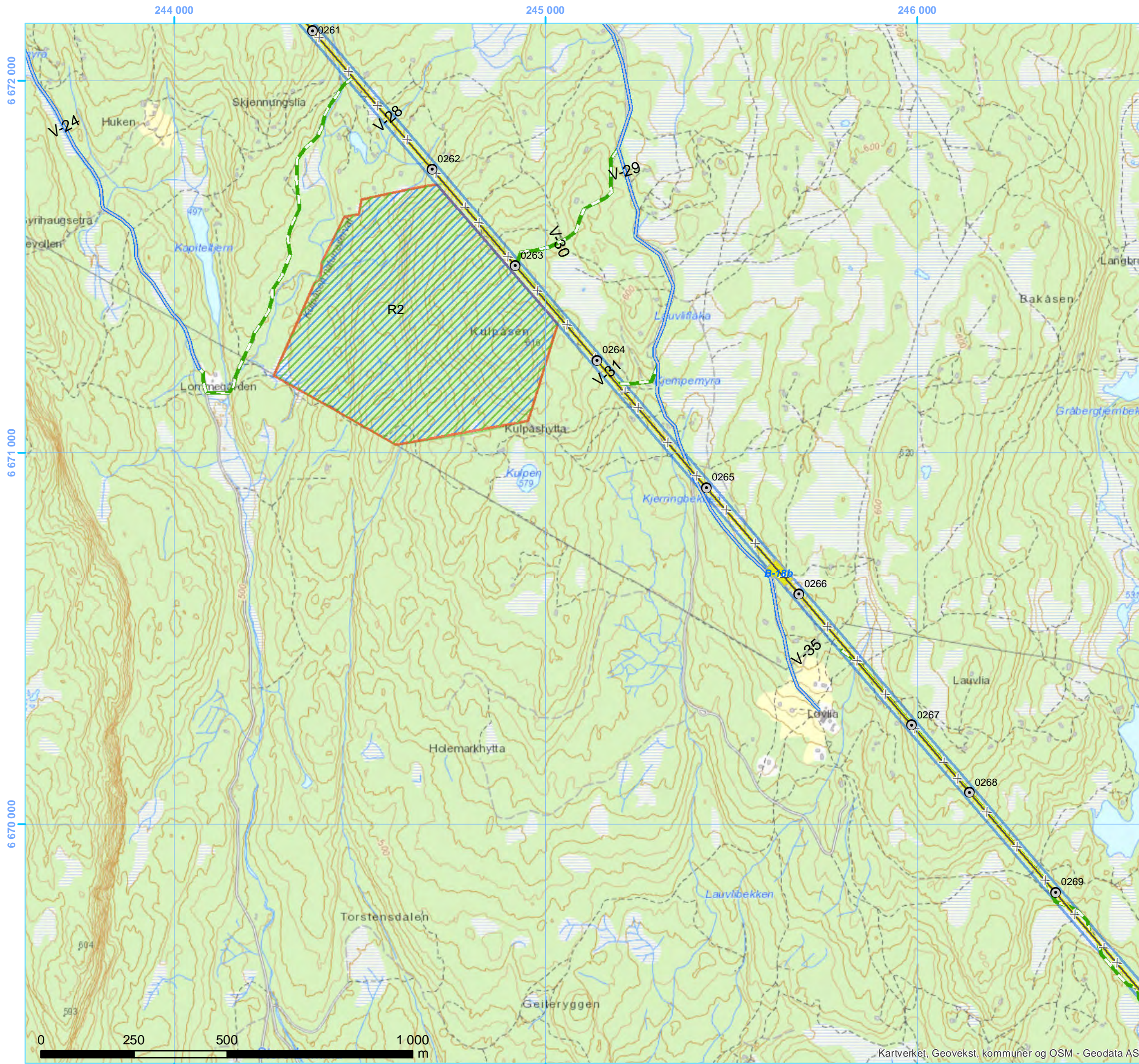
Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

Tegnforklaring

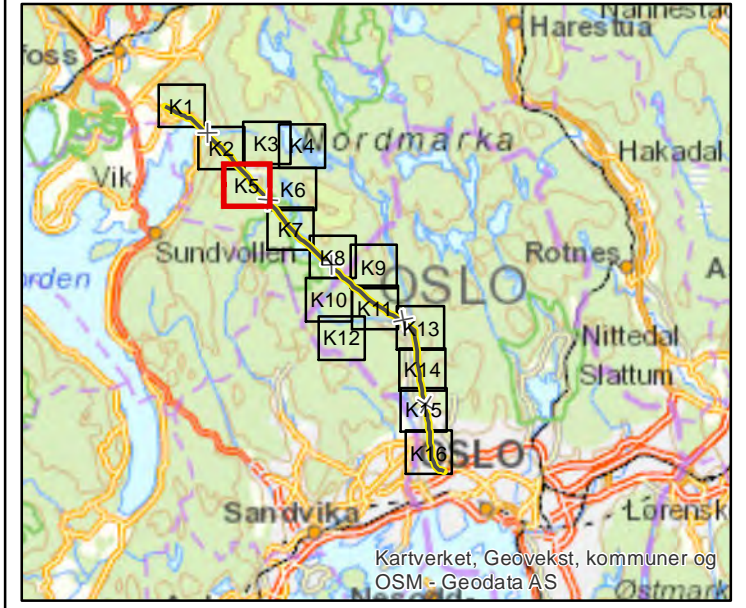
- Planlagt tilkomst**
- Bilveg, eksisterende
- Restriksjon**
- Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		johna	christinah	sirir	22.09.2021
Prosjekt: 10285					
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad			Målestokk: 1:10 000		
			Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N		
Byggherre: Statnett		Leverandør: Statnett SF ved BRB		Høyde referanse: NN2000	
Gradering: K0		Leverandørens dok.nr. <XX>		Format: A3	
Erstatter dokument: <XX>		Dokumentnummer: <XX>		Kartblad: 4	

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

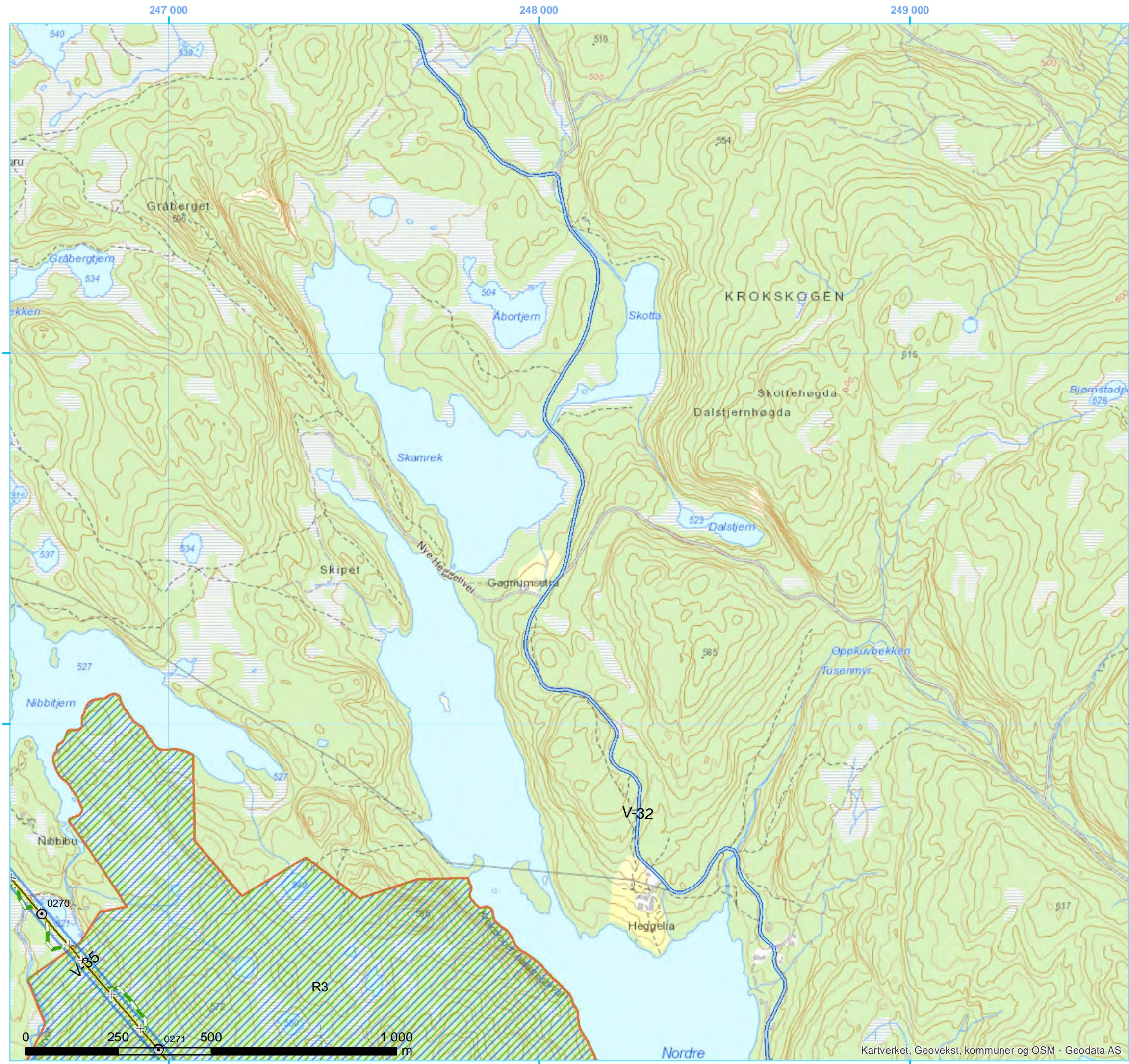

Tegnforklaring

- Mast**
- Galvanisert, Rives
- Ledningstiltak**
- x— Ledning, rives
- Baseplass**
- Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
- Bilveg, eksisterende
- Terrenngtransport
- Klausulert Areal**
- Byggeforbudssone
- Restriksjon**
- ▨ Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
- ▨ Ingen anleggsaktivitet

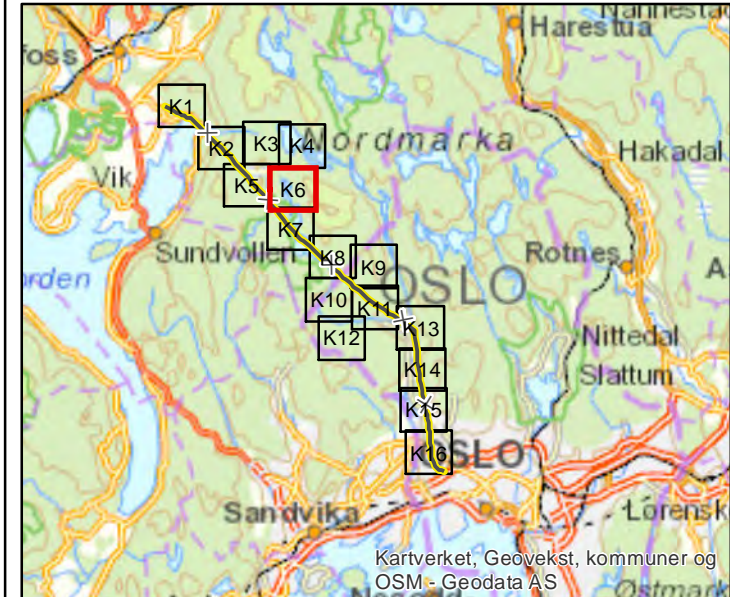
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021

Prosjekt: 10285		Målestokk: 1:10 000
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad		Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør: Statnett SF ved BRB	Høyde referanse: NN2000
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr. <XX>	Format: A3
Erstatter dokument: <XX>	Dokumentnummer: <XX>	Kartblad: 5

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

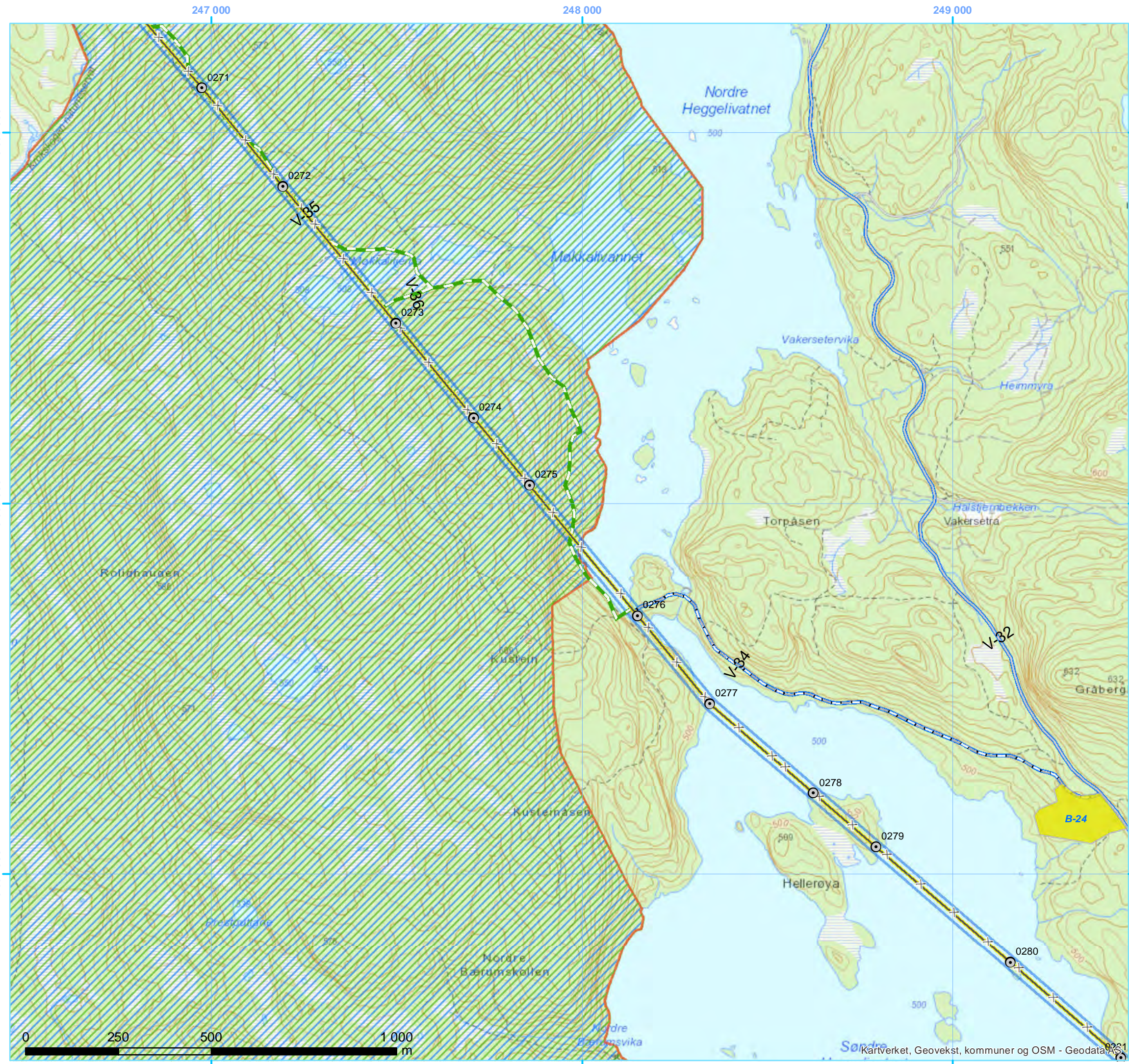

Tegnforklaring

- Mast**
  - Galvanisert, Rives
- Ledningstiltak**
  - Ledning, rives
- Planlagt tilkomst**
  - Bilveg, eksisterende
  - Terrengtransport
- Klausulert Areal**
  - Byggeforbudssone
- Restriksjon**
  - Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

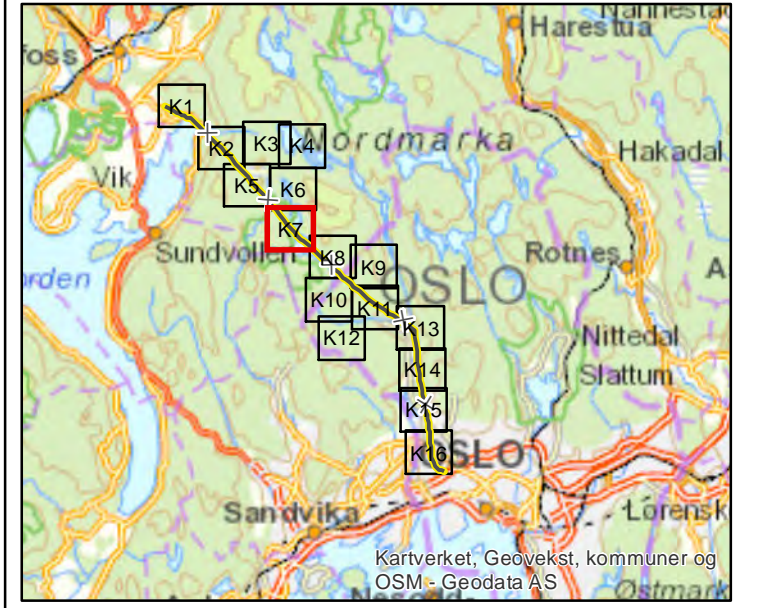
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		johna	christinah	sirir	22.09.2021

Prosjekt: 10285		Målestokk: 1:10 000
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad		Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør: Statnett SF ved BRB	Høydereferanse: NN2000
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr. <XX>	Format: A3
Erstatter dokument: <XX>	Dokumentnummer: <XX>	Kartblad: 6

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

Tegnforklaring

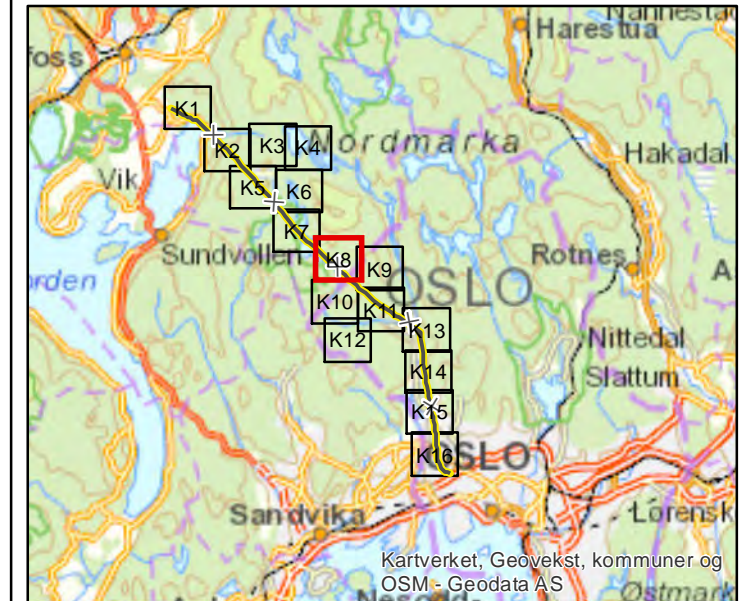
- Mast**
- ⊙ Galvanisert, Rives
- Ledningstiltak**
- x— Ledning, rives
- Baseplass**
- Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
- +— Traktorveg, eksisterende
- Bilveg, eksisterende
- Terrengtransport
- Klausulert Areal**
- Byggeforbudssone
- Restriksjon**
- ▨ Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
- ▨ Ingen anleggsaktivitet

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021

Prosjekt: 10285		Målestokk: 1:10 000
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad		Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør: Statnett SF ved BRB	Høyde referanse: NN2000
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr. <XX>	Format: A3
Erstatter dokument: <XX>	Dokumentnummer: <XX>	Kartblad: 7

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

Tegnforklaring

Mast

- Galvanisert, Rives

Ledningstiltak

- Ledning, rives

Baseplass

- Baseplass, midlertidig

Planlagt tilkomst

- Traktorveg, eksisterende
- Bilveg, eksisterende
- Terrengtransport

Klausulert Areal

- Byggeforsbudssone

Restriksjon

- Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
- Ingen anleggsaktivitet

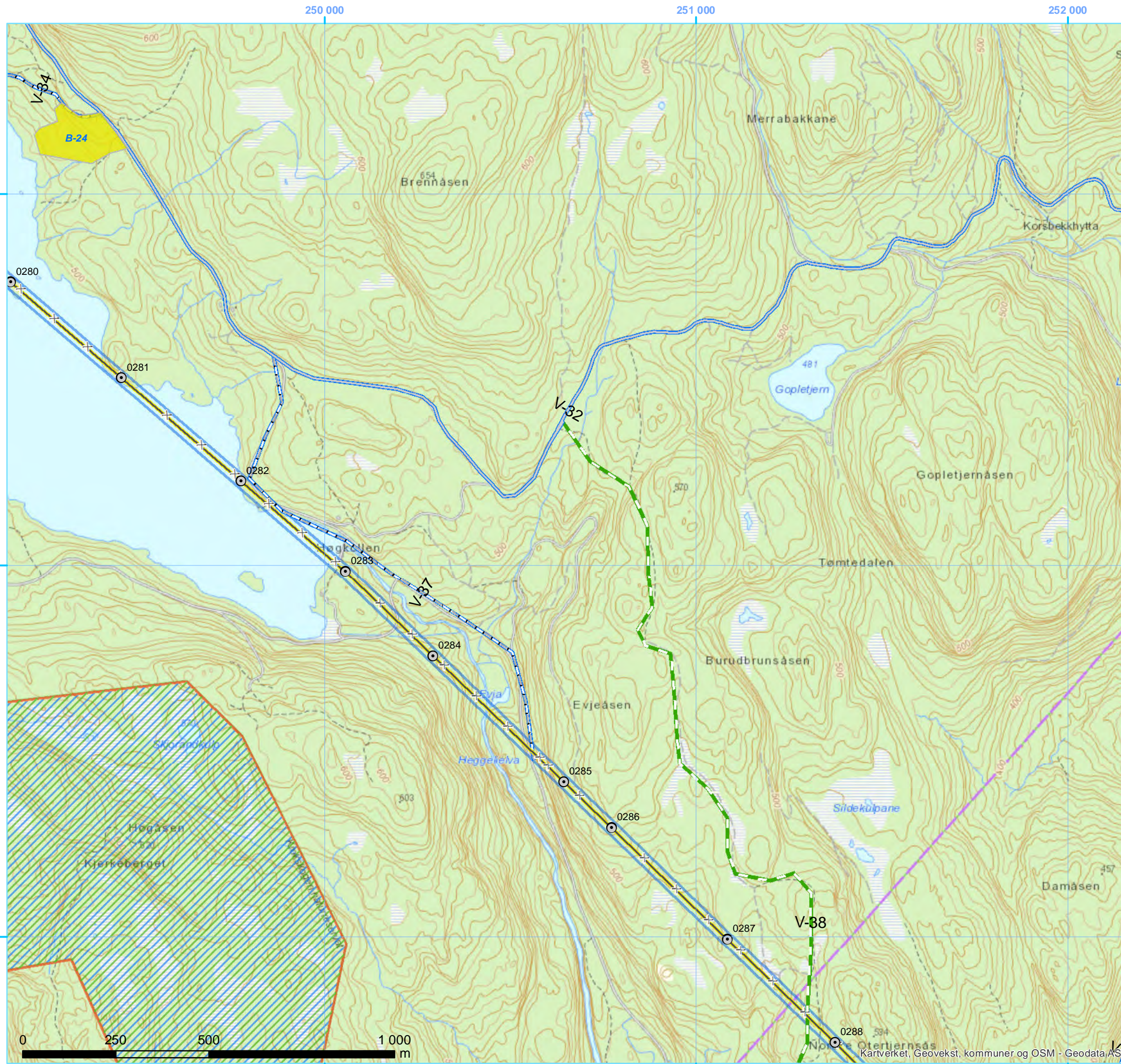
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021

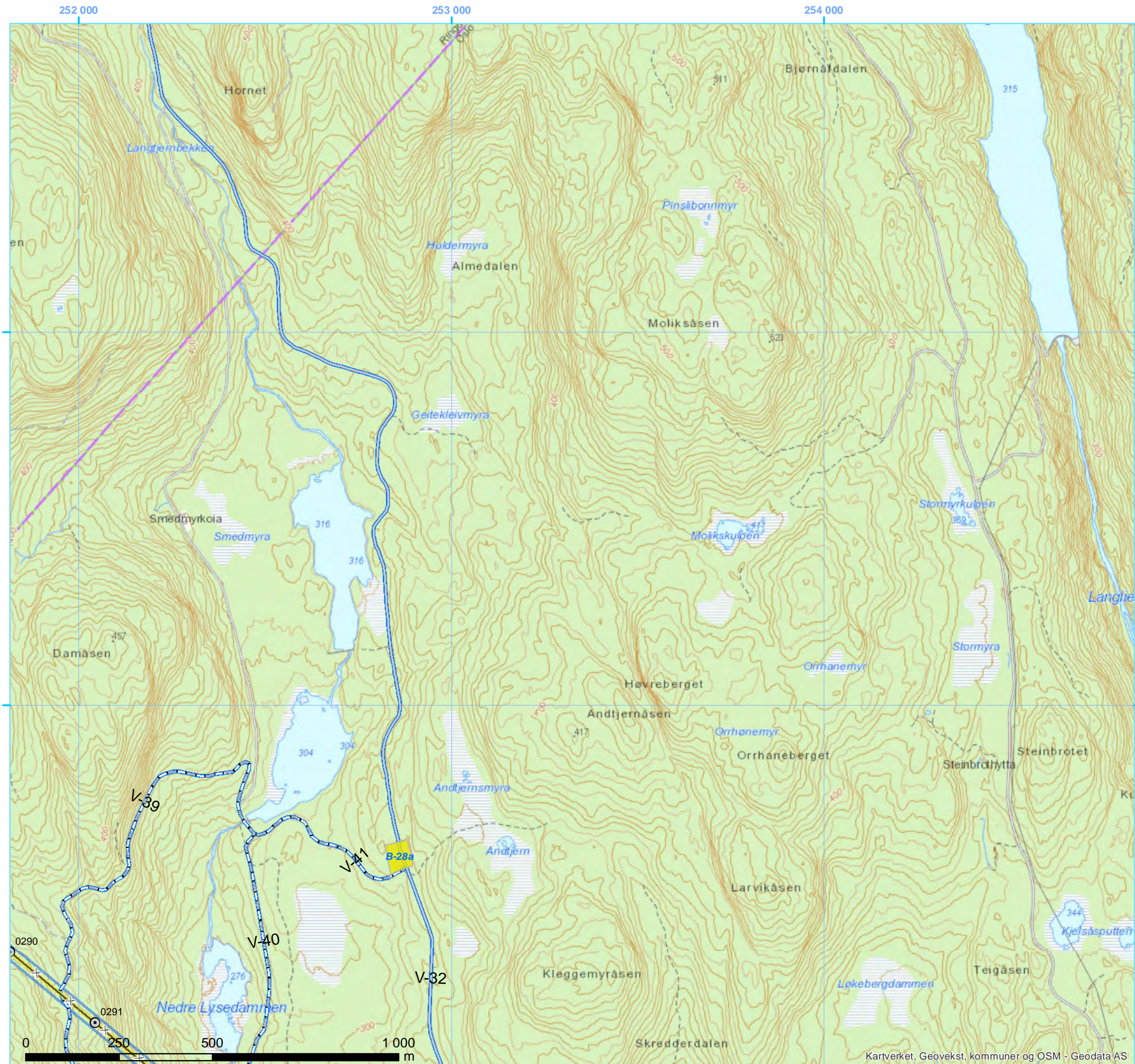
Prosjekt:	10285
-----------	-------

Tittel:	MTA sanering Ultvedt - Smestad	Målestokk:	1:10 000
		Koordinatsystem:	WGS 1984 UTM Zone 33N

Byggherre:	Leverandør:	Høyde referanse:
Statnett	Statnett SF ved BRB	NN2000
		Format:
		A3

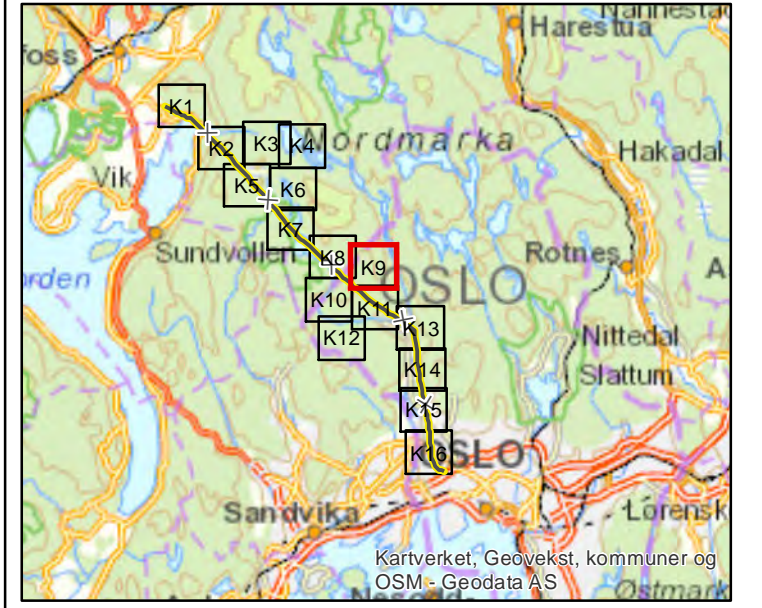
Gradering:	K0	Leverandørens dok.nr.:	<XX>	Kartblad:	
Erstatter dokument:	<XX>	Dokumentnummer:	<XX>		8

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

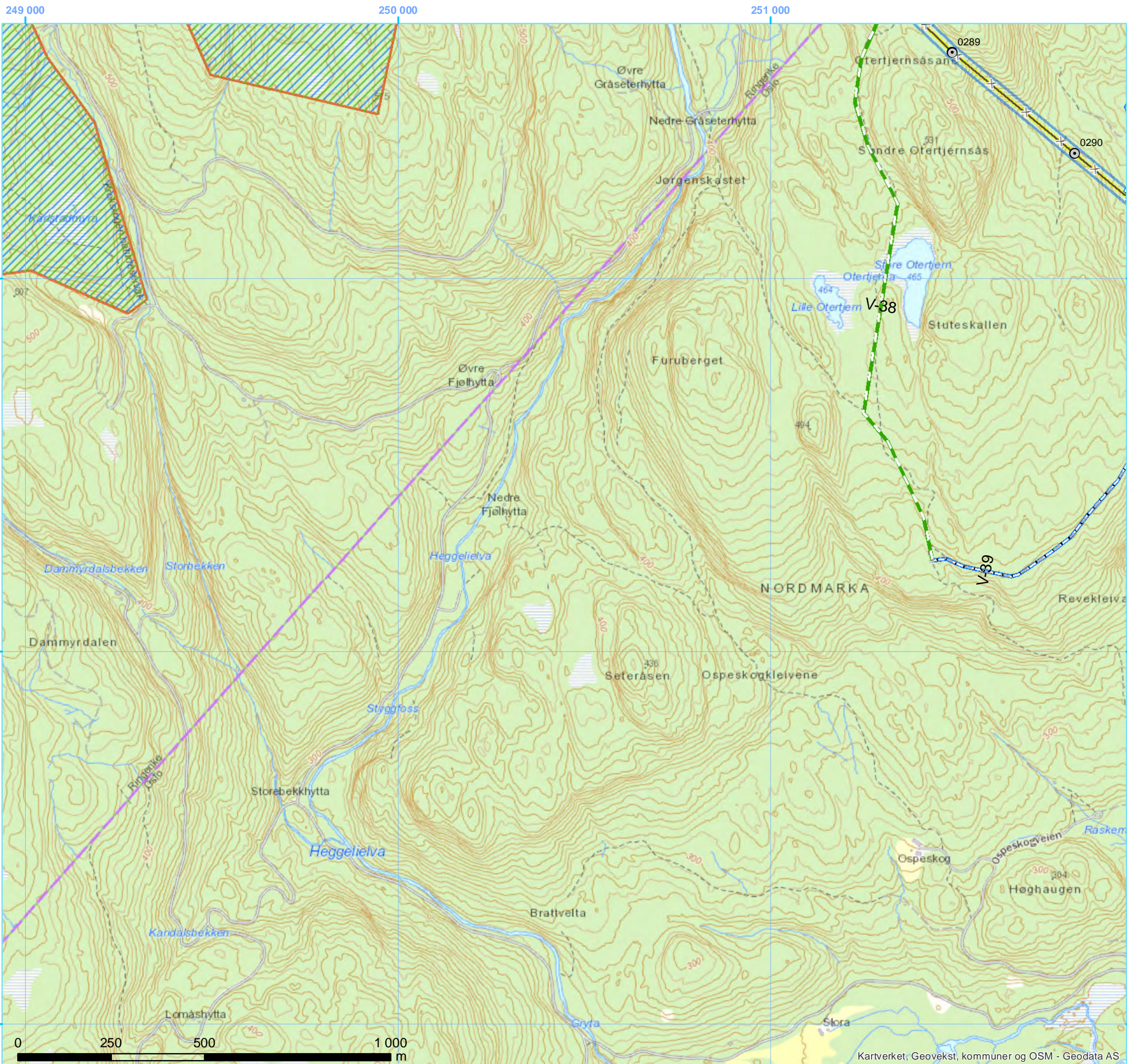

Tegnforklaring

- Mast**
  - Galvanisert, Rives
- Ledningstiltak**
  - Ledning, rives
- Baseplass**
  - Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
  - Traktorveg, eksisterende
  - Bilveg, eksisterende
- Klausulert Areal**
  - Byggeforbudssone
- Restriksjon**
  - Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

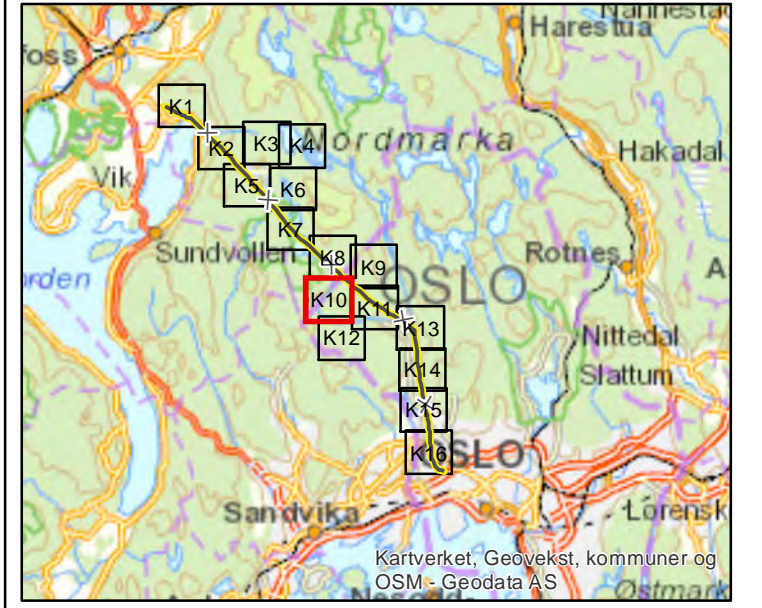
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021

Prosjekt: 10285		Målestokk: 1:10 000
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad		Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør: Statnett SF ved BRB	Høyde referanse: NN2000
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr. <XX>	Kartblad: 9
Erstatter dokument: <XX>	Dokumentnummer: <XX>	

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

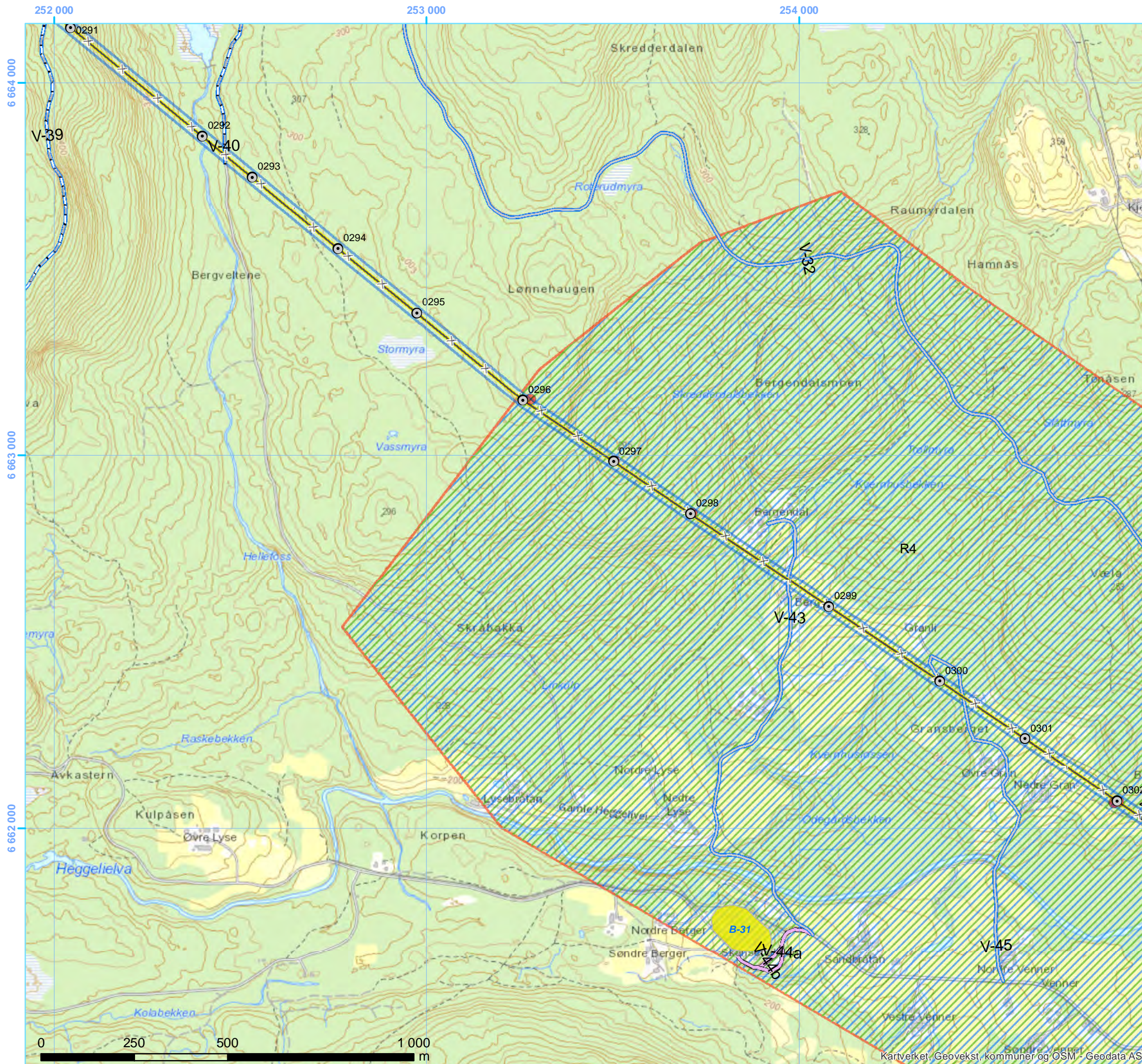

Tegnforklaring

- Mast**
- Galvanisert, Rives
- Ledningstiltak**
- x— Ledning, rives
- Planlagt tilkomst**
- x— Traktorveg, eksisterende
- x— Terrengtransport
- Klausulert Areal**
- Byggeforbudssone
- Restriksjon**
- ▨ Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
- ▨ Ingen anleggsaktivitet

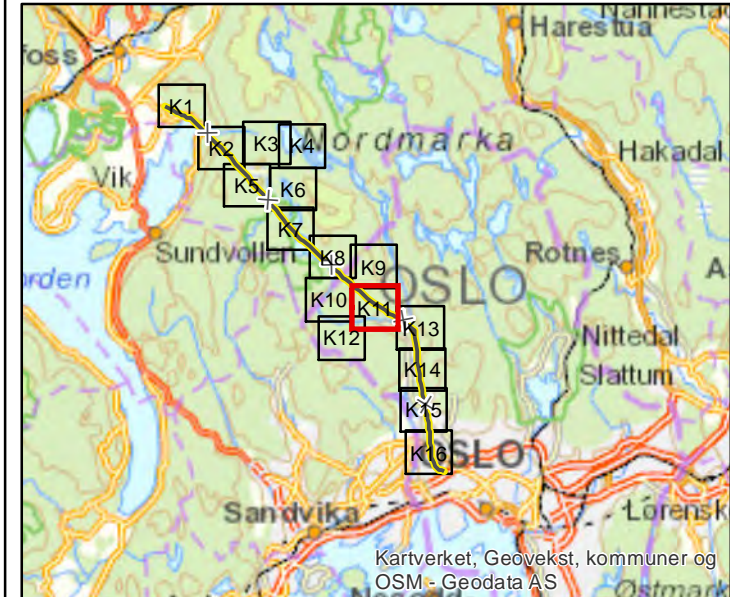
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021
Prosjekt: 10285					
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad				Målestokk: 1:10 000	
				Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N	
Byggherre: Statnett		Leverandør: Statnett SF ved BRB		Høyde referanse: NN2000	
Gradering: K0		Leverandørens dok.nr. <XX>		Format: A3	
Erstatter dokument: <XX>		Dokumentnummer: <XX>		Kartblad: 10	

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

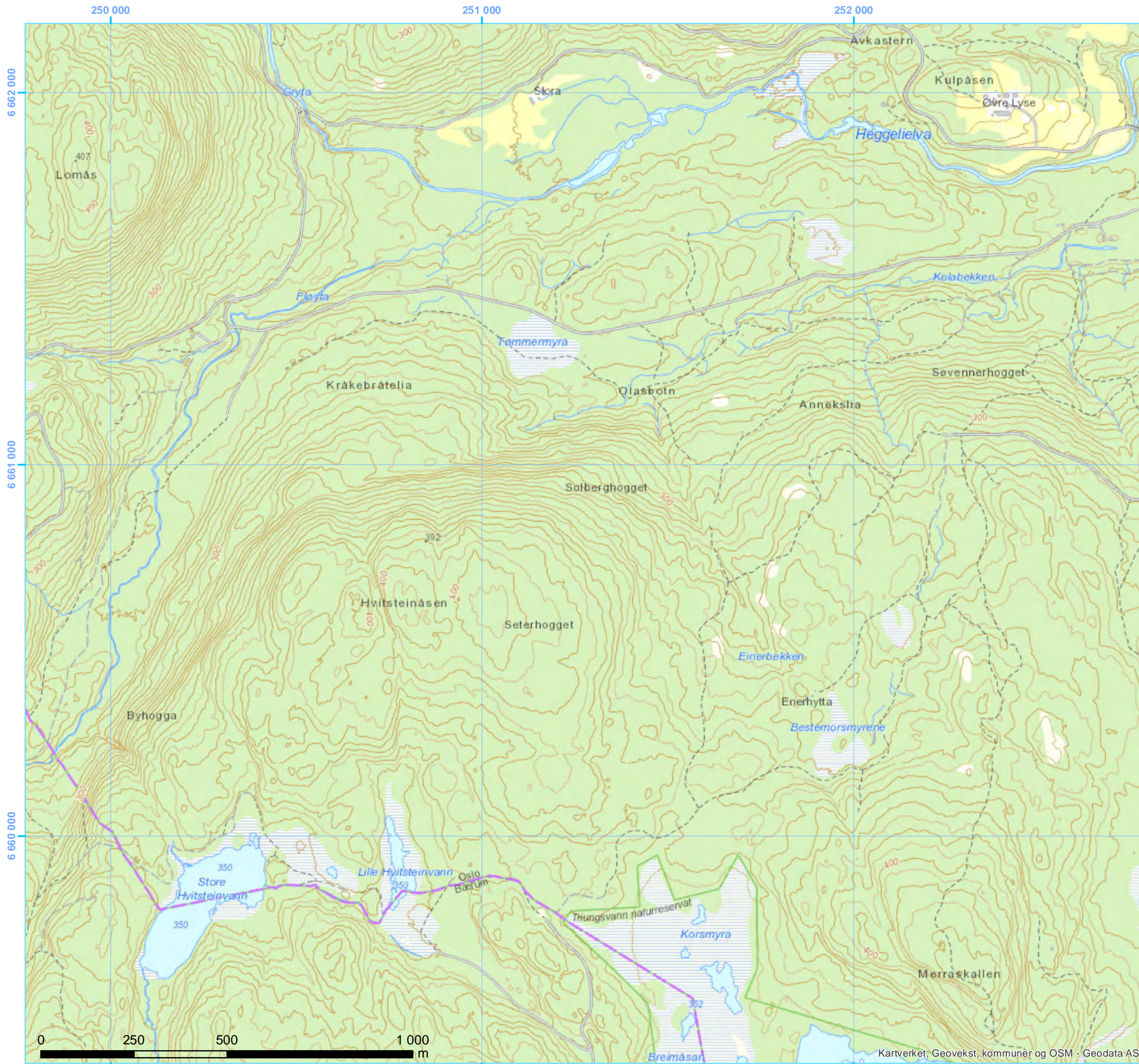

Tegnforklaring

- Mast**
  - Galvanisert, Rives
- Fremmede arter**
  - Tiltak skal vurderes før anleggsarbeider starter
- Ledningstiltak**
  - Ledning, rives
- Baseplass**
  - Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
  - Tilkomster uten ervervet rettighet
  - Traktorveg, eksisterende
  - Bilveg, eksisterende
  - Terrengtransport
- Klausulert Areal**
  - Byggeforbudssone
- Restriksjon**
  - Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

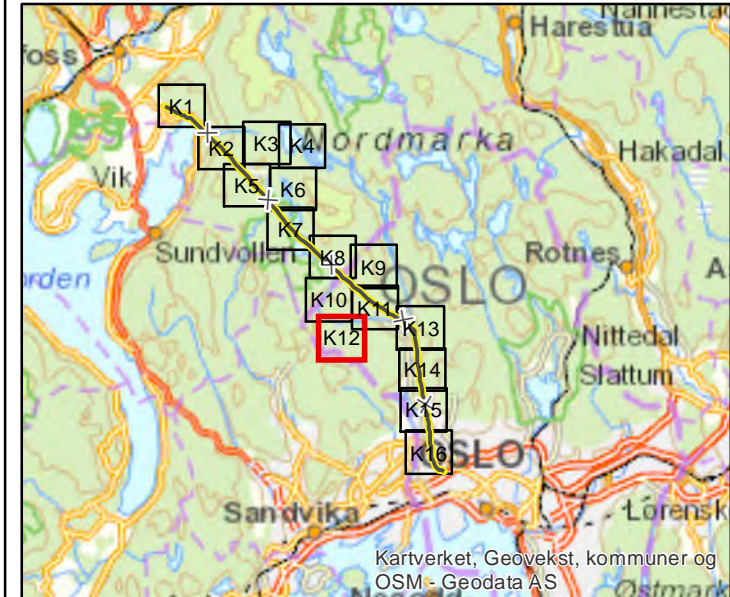
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021

Prosjekt: 10285		Målestokk: 1:10 000
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad		Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør: Statnett SF ved BRB	Høyde referanse: NN2000
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr. <XX>	Format: A3
Erstatter dokument: <XX>	Dokumentnummer: <XX>	Kartblad: 11

Sanering Ultvedt - Smestad

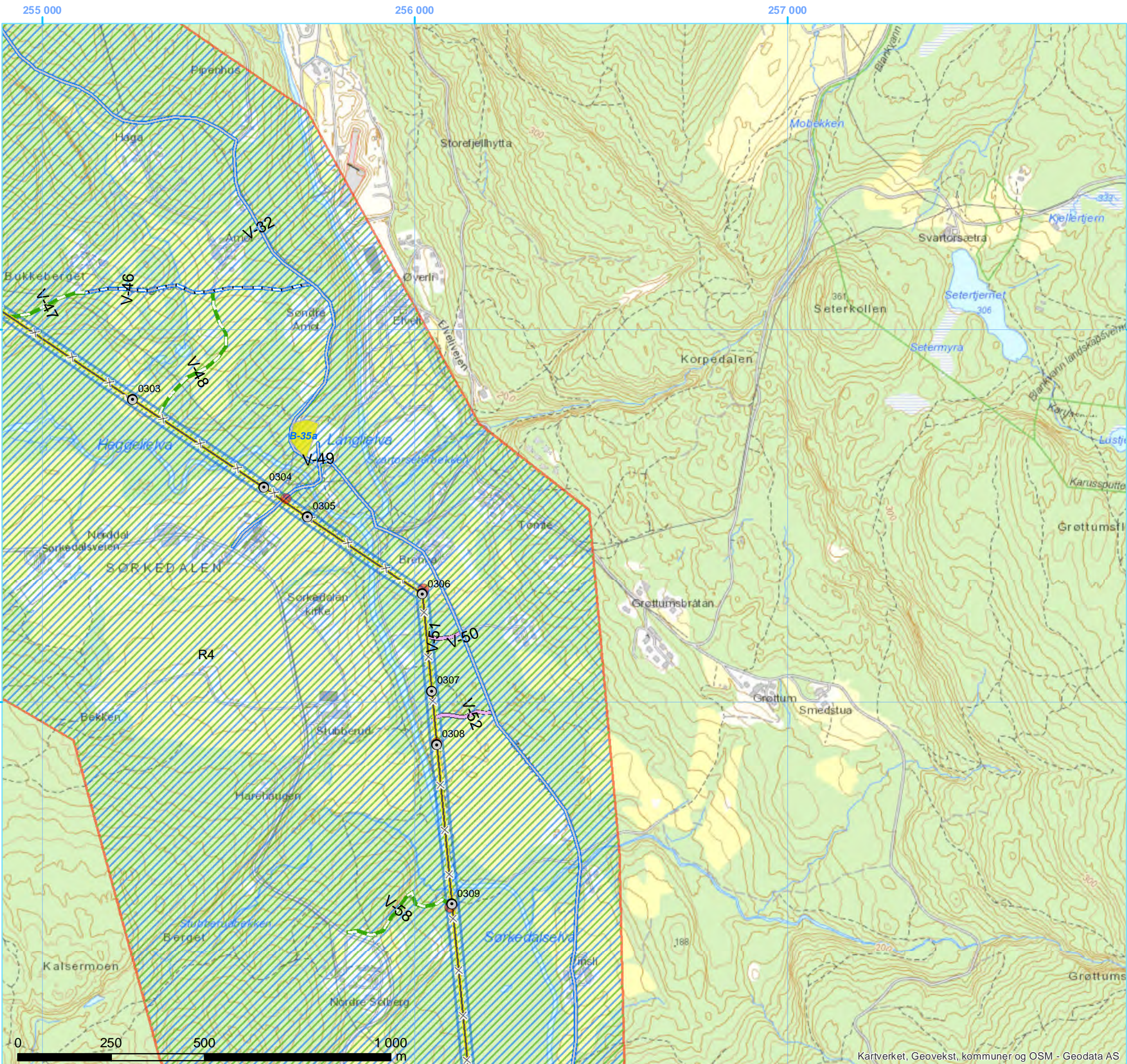
Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

Tegnforklaring

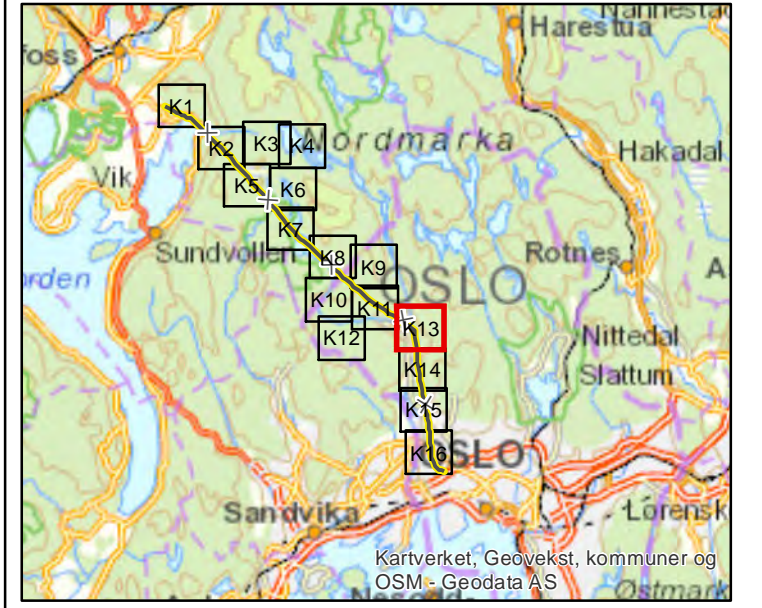
- Restriksjon**
- Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021
Prosjekt: 10285					
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad			Målestokk: 1:10 000	Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N	
Byggherre: Statnett		Leverandør: Statnett SF ved BRB		Høyde referanse: NN2000	
Gradering: K0		Leverandørens dok.nr. <XX>		Kartblad: A3	
Erstatter dokument: <XX>		Dokumentnummer: <XX>		12	

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

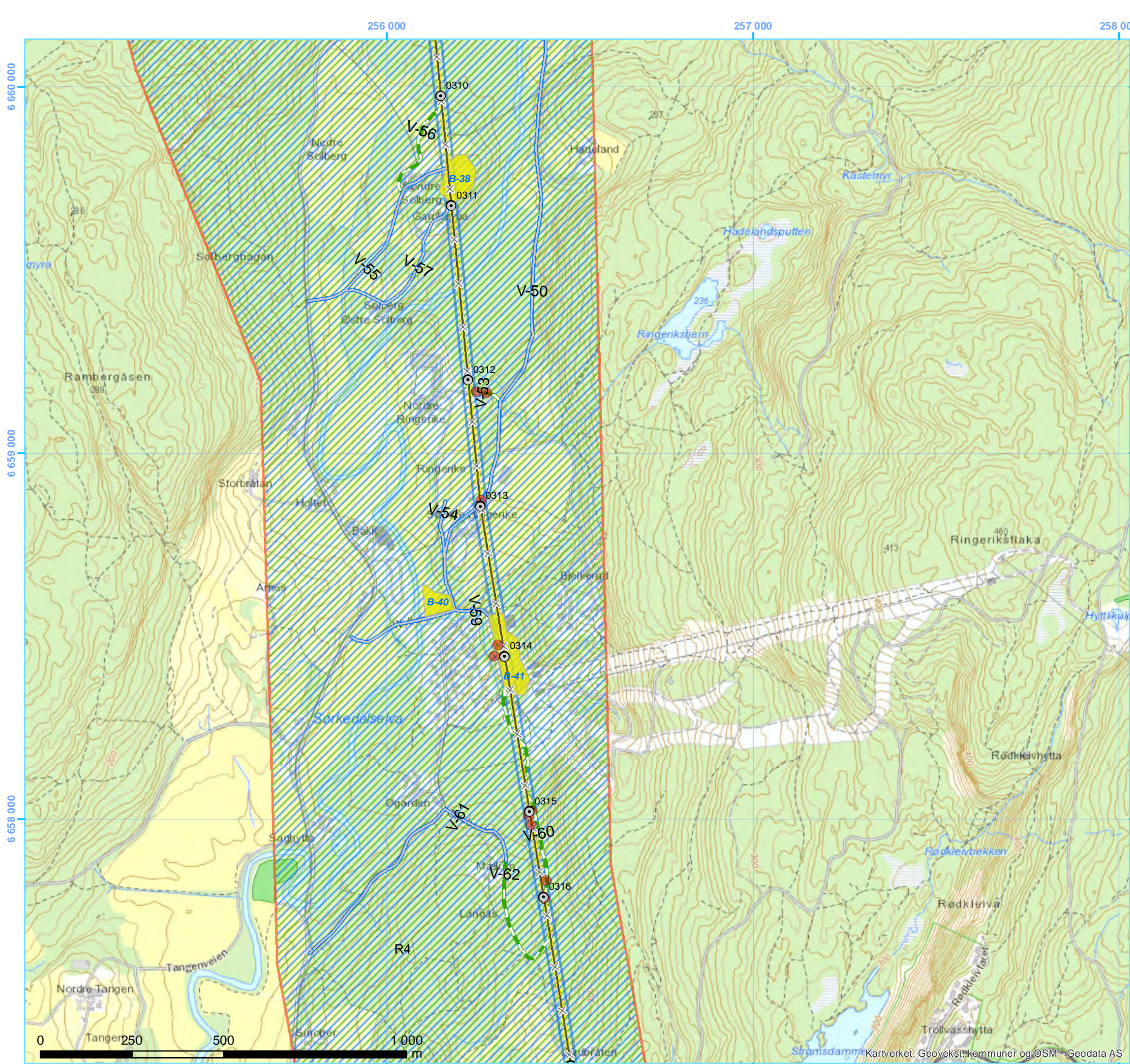
Kartverket, Geovekst, kommuner og OSM - Geodata AS

Tegnforklaring

- Mast**
  - Galvanisert, Rives
- Fremmede arter**
  - Tiltak skal vurderes før anleggsarbeider starter
- Ledningstiltak**
  - Ledning, rives
- Baseplass**
  - Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
  - Tilkomster uten ervervet rettighet
  - Traktorveg, eksisterende
  - Bilveg, eksisterende
  - Terrengtransport
- Klausulert Areal**
  - Byggeforbudssone
- Restriksjon**
  - Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

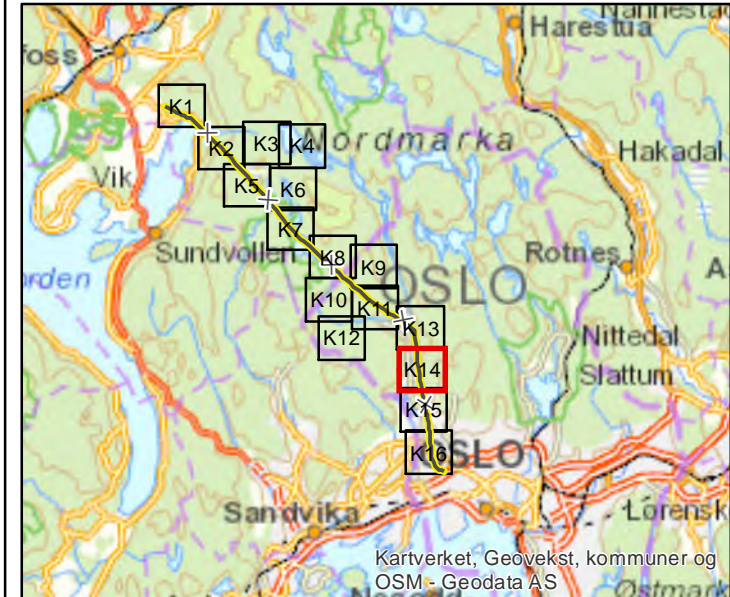
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	Christinah	Sirir	22.09.2021

Prosjekt: 10285		Målestokk: 1:10 000
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad		Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør: Statnett SF ved BRB	Høyde referanse: NN2000
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr. <XX>	Format: A3
Erstatter dokument: <XX>	Dokumentnummer: <XX>	Kartblad: 13

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

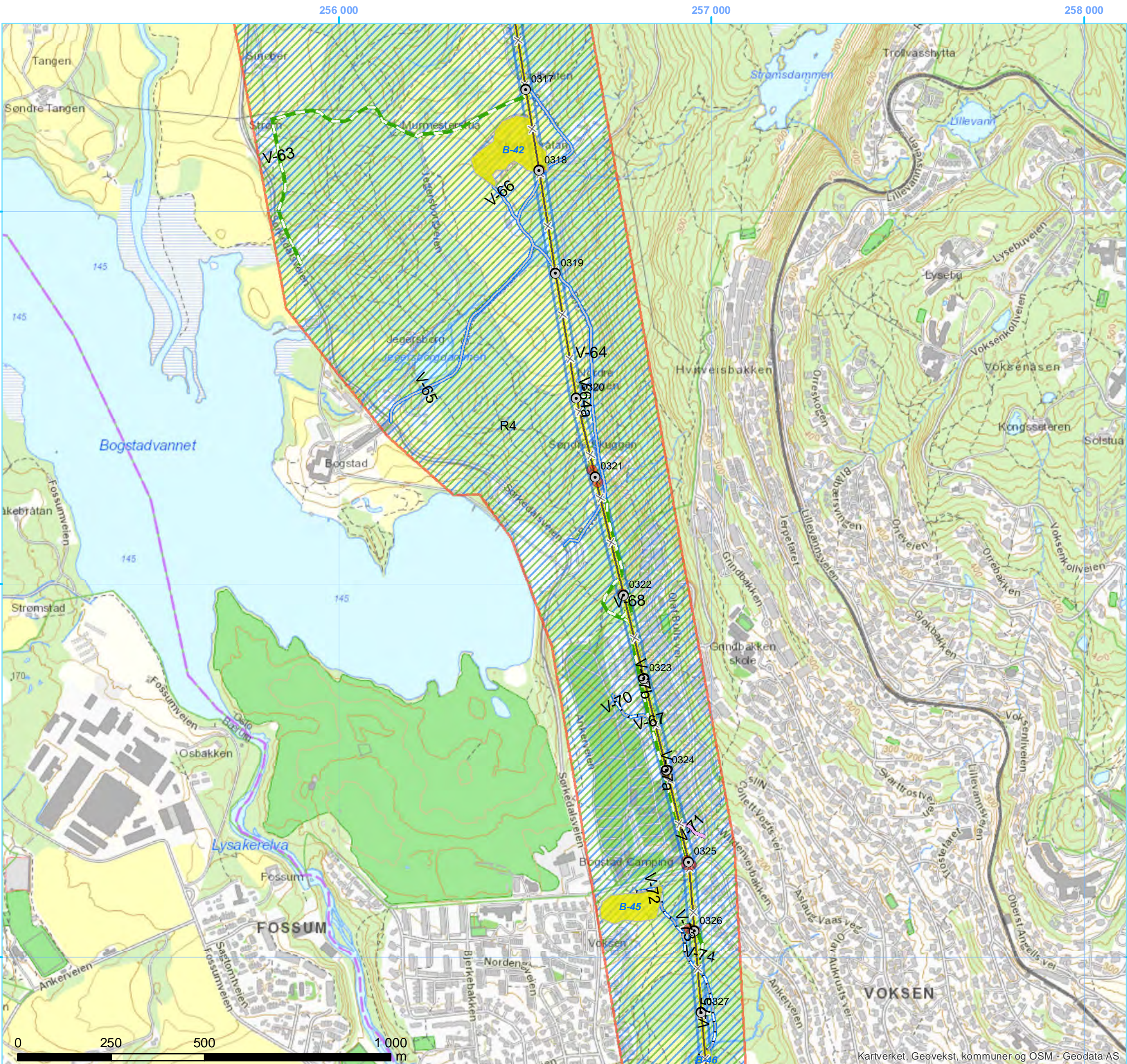

Tegnforklaring

- Mast**
  - Galvanisert, Rives
- Fremmede arter**
  - Tiltak skal vurderes før anleggsarbeider starter
- Ledningstiltak**
  - Ledning, rives
- Baseplass**
  - Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
  - Bilveg, eksisterende
  - Terrengtransport
- Klausulert Areal**
  - Byggeforbudssone
- Restriksjon**
  - Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

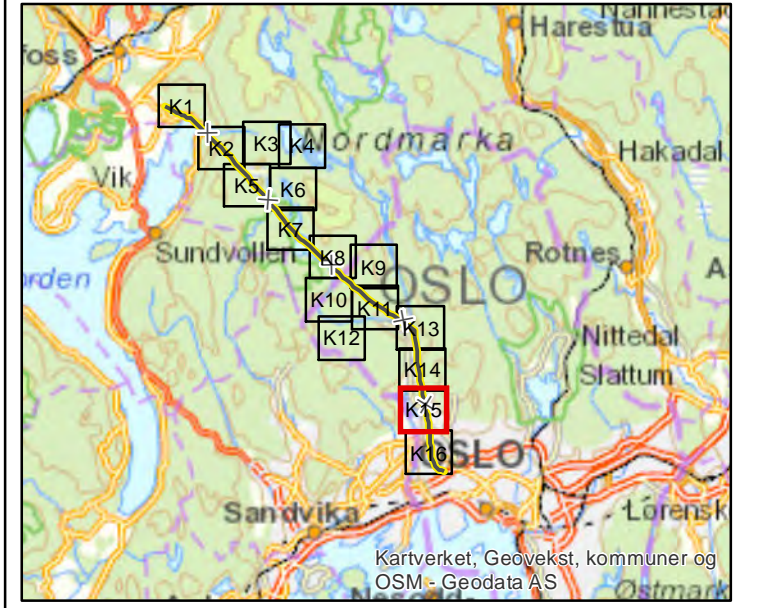
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021

Prosjekt: 10285		Målestokk: 1:10 000
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad		Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør: Statnett SF ved BRB	Høyde referanse: NN2000
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr. <XX>	Format: A3
Erstatter dokument: <XX>	Dokumentnummer: <XX>	Kartblad: 14

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

Tegnforklaring

- Mast**
  - Galvanisert, Rives
- Fremmede arter**
  - Tiltak skal vurderes før anleggsarbeider starter
- Ledningstiltak**
  - Ledning, rives
- Baseplass**
  - Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
  - Tilkomster uten ervervet rettighet
  - Traktorveg, eksisterende
  - Bilveg, eksisterende
  - Terrengtransport
- Klausulert Areal**
  - Byggeforbudssone
- Restriksjon**
  - Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

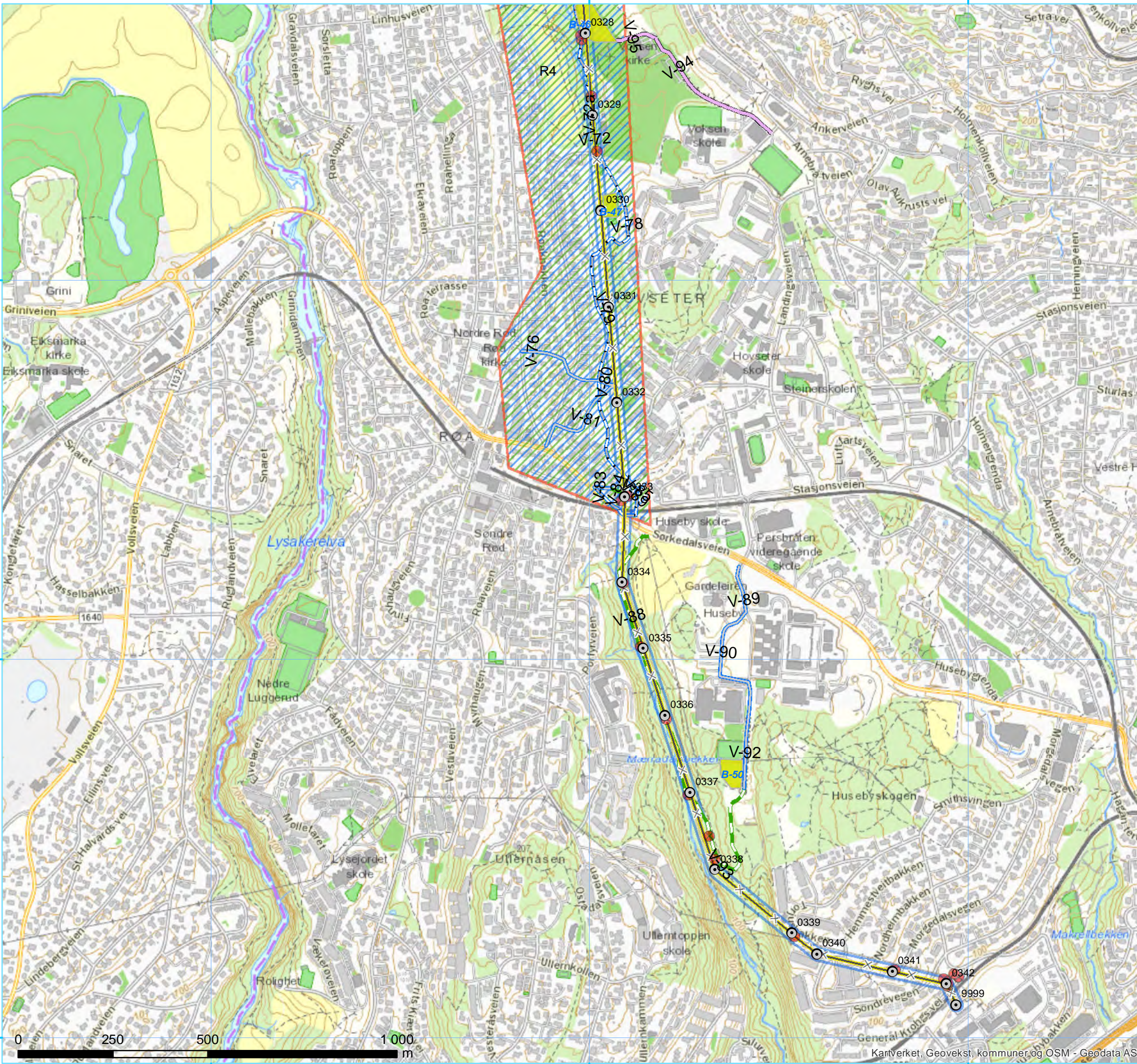
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021

Prosjekt: 10285		Målestokk: 1:10 000
Tittel: MTA sanering Ultvedt - Smestad		Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør: Statnett SF ved BRB	Høyde referanse: NN2000
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr. <XX>	Format: A3
Erstatter dokument: <XX>	Dokumentnummer: <XX>	Kartblad: 15

256 000

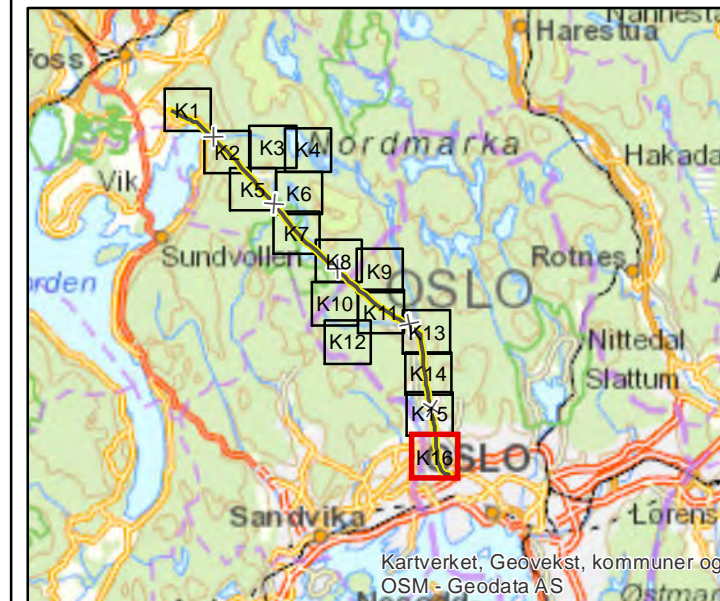
257 000

258 000

Sanering Ultvedt - Smestad

Miljø-, transport- og anleggsplan,
MTA

Tegnforklaring

- Mast**
  - Galvanisert, Rives
- Fremmede arter**
  - Tiltak skal vurderes før anleggsarbeider starter
- Ledningstiltak**
  - Ledning, rives
- Baseplass**
  - Baseplass, midlertidig
- Planlagt tilkomst**
  - Tilkomster uten ervervet rettighet
  - Traktorveg, eksisterende
  - Bilveg, eksisterende
  - Bilveg, planlagt midlertidig
  - Terrengtransport
- Klausulert Areal**
  - Byggeforbudssone
- Restriksjon**
  - Adgang etter avtale med miljørådgiver/kontrollør
  - Ingen anleggsaktivitet

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SN)	Godkjent	Dato
1.0		Johna	christinah	sirir	22.09.2021
Prosjekt: 10285					
Titel: MTA sanering Ultvedt - Smestad			Målestokk: 1:10 000		
Byggherre: Statnett			Koordinatsystem: WGS 1984 UTM Zone 33N		
Leverandør: Statnett SF ved BRB			Høyde referanse: NN2000		
Gradering: K0			Format: A3		
Erstatter dokument: <XX>			Kartblad: 16		
Dokumentnummer: <XX>					

2. TABELL VEIER

<i>Type</i>	<i>Vei id</i>	<i>Kart nr</i>	<i>Merknad</i>
Vei	01	1	
Vei	03	1	
Barmarksløype	03a	1	
Barmarksløype	04	1	
Vei	06	1	
Barmarksløype	07	1	Midlertidig Trase
Vei	08	1	Offentlig vei
Barmarksløype	09	1	
Vei	10	1	
Vei	11	1	
Barmarksløype	12	1	
Barmarksløype	13	1	
Barmarksløype	14	1, 2	
Vei	15	2	
Vei	16	2	
Vei	17	2	
Barmarksløype	18	2	
Vei	19	2	
Barmarksløype	20	2	
Barmarksløype	21	2	
Barmarksløype	22	2	
Vei	23	2	
Vei	24	2, 5	Offentlig vei
Barmarksløype	25	2	
Barmarksløype	26	2	
Barmarksløype	28	5	Offentlig vei
Vei	29	3, 5	
Barmarksløype	30	5	
Barmarksløype	31	5	
Vei	32	3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 13	
Traktorveg	34	7, 8	
Barmarksløype	35	5, 6, 7	
Barmarksløype	36	7	
Traktorveg	37	8	
Barmarksløype	38	8, 10	
Traktorveg	39	9, 10, 11	
Traktorveg	40	9, 11	
Traktorveg	41	9	
Vei	43	11	
Vei	44	11	
Vei	45	11	
Traktorveg	46	13	
Barmarksløype	47	13	

Åpen informasjon / Public information

Barmarksløype	48	13	
Vei	49	13	
Vei	50	13, 14	
Barmarksløype	53	14	
Vei	54	14	
Vei	55	14	
Barmarksløype	56	14	
Vei	57	14	
Barmarksløype	58	13	
Vei	59	14	
Barmarksløype	60	14	
Vei	61	14	
Barmarksløype	62	14	
Barmarksløype	63	15	Nødvendig terrengforsterkning over bekk
Vei	64	15	
Barmarksløype	64a	15	
Vei	65	15	Eksisterende
Vei	66	15	
Barmarksløype	67	15	
Vei	67a	15	
Vei	67b	15	
Barmarksløype	68	15	
Traktorveg	70	15	
Traktorveg	72	15, 16	Nødvendig terrengforsterkning
Vei	72a	15, 16	
Barmarksløype	73	15	Nødvendig terrengforsterkning
Barmarksløype	74	15	
Barmarksløype	75	15	Nødvendig terrengforsterkning over bekk
Vei	76	16	
Traktorveg	78	16	Eksisterende, Ingen tiltak
Vei	79	16	
Barmarksløype	79	16	
Vei	80	16	
Vei	81	16	
Vei	83	16	Ingen tiltak
Barmarksløype	84	16	Ingen tiltak
Vei	85	16	
Vei	87	16	
Barmarksløype	88	16	Ingen tiltak
Vei	89	16	Eksisterende
Vei	89	16	Midlertidig trase
Vei	90	16	
Vei	92	16	Eksisterende
Barmarksløype	93	16	

3. VEDTAK STATSFORVALTEREN

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO
Att. Christina Hansen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Eirik Walle, 32 26 68 30

Dette brevet er fra Statsforvalteren som
frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen

Dispensasjon til riving av kraftanlegg i Krokskogen og Kulpåsen naturreservater og Steinsfjorden biotopvernområde.

Statsforvalteren gir Statnett tillatelse til demontering og riving av kraftanlegg, inkludert nødvendig motorferdsel, i Krokskogen og Kulpåsen naturreservater og Steinsfjorden biotopvernområde. Tillatelsen gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det er stilt vilkår til vedtaket.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt fra Statnett SF 20.01.2021. Det er søkt om dispensasjon fra verneforskriftene til tre naturvernområder for demontering av kraftledningen Ultvedt – Smestad, og riving av tilhørende master.

Statnett har en 132 kV luftledning som går fra Ultvedt i Ringerike kommune til Smestad transformatorstasjon i Oslo. Luftledningen er ikke i normal drift og fungerer i dag som en reserveledning. Konesjonen for denne kraftlinjen opphører i desember 2021, og det vil ikke lenger være behov for reserveledningen når ny kabelforbindelse mellom Sogn og Smestad settes i drift. Statnett har derfor søkt NVE om tillatelse til demontering av kraftledningen.

Demontering innebærer å fjerne master, liner og fundamenter. Gravemaskin vil bli brukt for å bikke mastene. Stålet kappes opp på stedet og fraktes vekk i container til mottak. Bolter og armering kappes med vinkelkutter og sendes til mottak. Fundamentene pigges ned til 0,3-0,5 m under bakkenivå ved jordfundament, ellers ned til fjell. Mastepunktet gjenfylles og revegeteres. Ren og knust betong vil kunne benyttes som stedlige fyllmasser, men skal ikke ligge på overflaten. Alternativt fjernes betongen og kjøres bort til godkjent mottak. Vegetasjonen under masta vil bli klemt flat, men det er vurdert at det ikke vil gi større sår i terrenget. Det kan være behov for å felle enkelte trær for å bikke mastene. Riving av luftledningen vil gjennomføres med bruk av terrenggående kjøretøy, helikopter og lastebiler. Master og fundamenter demonteres på vinteren, som gir minst mulig skade i terrenget.

På strekningen Ultvedt – Smestad går ledningen gjennom eller langs tre verneområder i Viken fylke; Krokskogen og Kulpåsen naturreservater og Steinsfjorden biotopvernområde. Statnett søker derfor

Statsforvalteren om dispensasjon fra aktuelle verneforskrifter for gjennomføring av tiltaket jf. naturmangfoldloven § 48. I Steinsfjorden søkes det også om dispensasjon til eventuell berøring av sivvegetasjonen.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Krokskogen og Kulpåsen naturreservater, og Steinsfjorden biotopvernområde. Vi forvalter verneområdene etter egne forskrifter med bestemmelser som sier noe om formålet med verneområdene, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Krokskogen naturreservat i Ringerike og Hole kommuner ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 09.07.1993. Formålet med vernet følger av § 1: *«(...) å bevare et stort, variert og representativt barskogområde for høyereliggende partier i Krokskogen med gjenværende større forekomster av gammel skog med naturlig dynamikk og truet, sjelden og sårbar natur. Naturreservatet har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder større og sammenhengende gammelskogområder, god forekomst av truet og sjelden sopp- og lavflora knyttet til gamle og døde trær og et rikt fugle- og dyreliv. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Naturreservatet anses som velegnet til å øke sin verneverdi gjennom fri utvikling. Det skal samtidig tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene nevnt i § 1, første ledd.»*

Etter verneforskriftens § 3 bokstav a er vegetasjon, herunder døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse. Videre fastsetter § 5 bokstav a et forbud mot motorisert ferdsel i verneområdet samt lavtflyging under 300 meter. Vernemyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, jf. § 7 bokstav g.

Forskrift om vern av Kulpåsen naturreservat i Ringerike kommune ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 16.12.2016. Formålet med verneområdet er *«å bevare en rik og fuktig barskog med en god forekomst av den sjeldne laven huldrestry»* § 3. I vernebestemmelsene § 4 punkt 1 fremgår det at vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse. Det samme er dyre- og fuglelivet, herunder reirplasser og hiområder. I tillegg må det ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet. Verneforskriftens § 4 femte punkt fastsetter et forbud mot motorisert ferdsel til lands og til vanns, og at start og landing med luftfartøy, herunder lavtflyging under 300 meter, er forbudt. § 5 femte punkt åpner for vedlikehold av anlegg i drift på vernetidspunktet, og vernemyndigheten kan gi tillatelse til motorisert ferdsel til dette jf. § 6 andre punkt.

Forskrift om vern av Steinsfjorden biotopvernområde i Ringerike og Hole kommuner ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 22.06.2018. Formålet med biotopvernområdet er *«å bevare et område som har særskilt betydning som økologisk funksjonsområde i form av nærings- og oppholdsområde for knoppsvane, sangsvane, toppand, stokkand, brunnakke, krikkand og sothøne, og som hekkelokalitet for makrellterne, hettemåke, fiskemåke, stokkand, toppand, siland, tjeld, knoppsvane, dverglo, gråmåke og sildemåke. Biotopvernområdet består av grunne, næringsrike vannarealer og sumpmarker som er viktige for rastende våtmarksfugl, i tillegg til øyer, holmer og skjær samt sjøområdet rundt disse. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem»* (§ 1).

I vernebestemmelsene fremgår det at vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse (§ 3 bokstav a). I tillegg er dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse (§ 3 bokstav b). All ferdsel i området skal skje varsomt og ta hensyn til artene som omfattes av verneformålet, jf. § 5 første ledd, mens bokstav d i samme paragraf fastsetter at motorferdsel til lands er forbudt i området. Forvaltningsmyndigheten kan

likevel gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, jf. § 4 bokstav e, og § 7 bokstav b.

De tre verneforskriftene åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til riving av kraftanlegget med nødvendig motorferdsel slik det er beskrevet i søknad. Selv om opphør er en naturlig del av et anleggs livssyklus, så vurderes tiltaket å falle utenfor definisjonen av drift grunnet omfanget av nødvendige tiltak. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml.) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal, jf. nml § 8, bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. I denne vurderingen er kunnskapen som legges til grunn hentet fra Miljødirektoratets naturbase, økologisk grunnkart fra Artsdatabanken, og rapporter fra naturregistreringer i de aktuelle verneområdene.

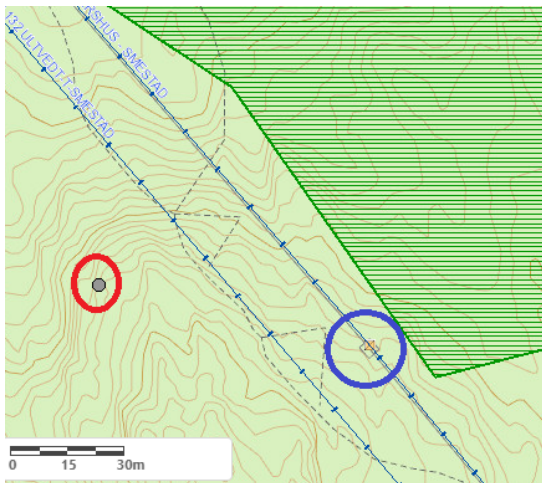
Krokskogen og Kulpåsen naturreservater har liknende naturverdier – med gammel barskog som sentrale verneverdier. Langs kraftlinjen i og ved begge naturreservater er det gjort flere registreringer av sjeldne og sårbare arter av hengelav. Blant dem huldrestry, som er oppført på den norske rødlisten som sterkt truet (EN), og spikeskjegg (nær truet; NT). De sjeldne hengelavartene er avhengige av gamle bartrær som livsmedium. Kraftanlegget som skal rives ligger i en ryddesone som er holdt fri for større trær. Vegetasjon og lavararter som omfattes av verneformålet vil derfor ikke finnes her. Verneverdier kan derimot finnes i kantsonen mot ryddebeltet. Ved bikking av disse mastene beskriver søknaden at det kan være behov for felling av enkelte trær. Felling av gamle bartrær bør unngås, og uansett ikke gjennomføres uten at det meldes til Statsforvalteren på forhånd for en vurdering.

Steinsfjordens naturverdier er knyttet mest til fuglelivet, da området er en viktig raste- og hekkeplass for flere fuglearter, flere av dem rødlistede, slik som makrellterne (EN), dverglo (NT) og toppdykker (NT). Hekkeperioden for de fleste av disse artene starter i april, men overvintrende arter som knoppsvane kan starte reirbygging allerede i mars. Flere artsobservasjoner er registrert like ved dagens kraftledning ved Åsa, for eksempel av lomvi (CR). Ingen master står innenfor vernegrensen i Steinsfjorden, men to står like utenfor. Fjerning av disse mastene må også ta hensyn til vegetasjon og dyreliv innenfor vernegrensen. Det søkes også om dispensasjon til å berøre sivevegetasjonen. Det er få artsregistreringer av karplanter i tiltaksområdet, men befaringer og rapporter beskriver takrørskog ved Åsa innerst i Steinsfjorden, som også er synlig på flyfoto. Takrør er en robust flerårig gressplante som vokser og spres fort. Forstyrrelse av denne vegetasjonen vurderes å kunne ha kortvarig effekt, men vil kunne være av større betydning for fugler som bruker takrørskogen som reirlokaltet første hekkesesong etter tiltaket.

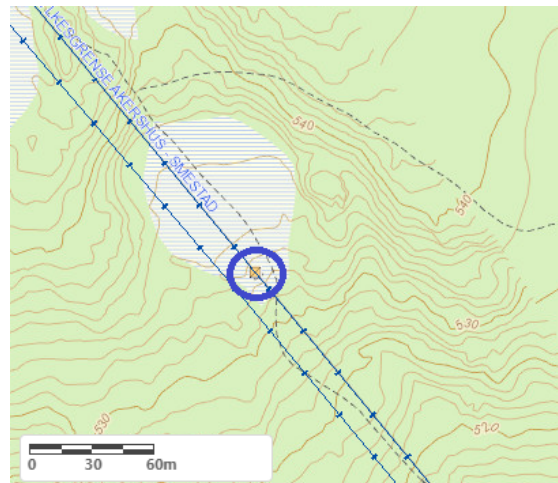

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen jf. nml. § 10. Dette innebærer at virkningene av riving av kraftanlegget skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. I dag er aktivitet i tiltaksområdet i / ved naturreservatene knyttet til turstier langs deler av strømgaten, med liten påvirkning på naturverdiene omtalt i verneformålene, samt rydding av vegetasjon under luftledningen. Tiltaket vil fjerne behovet for fremtidig vedlikehold av kraftanlegget, og dermed redusere fremtidige forstyrrelser i verneområdene. Gevinstene av gjennomføring av tiltaket vurderes derfor å veie opp for belastningene naturverdiene kan bli utsatt for. Både Steinsfjorden biotopvernområde og Krokskogen naturreservat har som ledd i sine formålsparagrafer at det er et mål å videreutvikle verneverdiene. Fjerning av strømgaten vil åpne for gjengroing av ryddesonen under luftledningen og er dermed i tråd med verneformålene.

Statsforvalteren legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Førre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken. For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder tas i bruk jf. nml. § 12. Det forutsettes derfor at tiltaket i Steinsfjorden gjennomføres utenom perioder hvor fuglelivet er sårbart. For samtlige områder forutsettes det at tiltaket gjennomføres på vinterstid, når frost i bakken og snø vil kunne redusere slitasje og skade på vegetasjonen. Eksisterende veier bør også brukes i størst mulig grad. I Krokskogen naturreservat er det 5 master innenfor vernegrensene. En av disse står nær en registrering av viktig gammel barskog (figur 1). Atkomst til denne masten må ikke gå gjennom denne naturtypelokaliteten. En annen av mastene står tett på en myr (figur 2). Så langt det er mulig må ikke anleggsmaskiner eller kjøretøy stå parkert på denne myra under arbeidet. I Kulpåsen naturreservat står det én mast. Atkomst til denne må skje fra utsiden av vernegrensen. Søker ønsker også å bruke helikopter i arbeidet. Lavtflyging jf. verneforskriftenes ferdselsbestemmelser må begrenses til det nødvendige for å redusere fare for skade på gamle trær og sårbare hengselav i Krokskogen og Kulpåsen, og forstyrrelse av overvintrende fugler i Steinsfjorden. Start og landing må ikke skje inne i verneområdene.

Figur 1. Kartet viser en viktig naturtyperegistrering i Krokskogen naturreservat – gammel barskog (skravert) – og en mast (blå sirkel) tett på denne registreringen. Rød sirkel markerer en forekomst av huldresty.

Figur 2. Mast (blå sirkel) på/nær myrflate (lys skravur) i Krokskogen naturreservat.

Etter vår vurdering er riving av kraftanlegget, med de aktiviteter dette medfører, ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilkårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml § 48 er oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren i Oslo og Viken gir Statnett SF tillatelse til riving av kraftanlegg, med nødvendig motorferdsel, i Krokskogen og Kulpåsen naturreservater, og Steinsfjorden biotopvernområde. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Lastebiler og gravemaskiner, eller andre anleggsmaskiner, skal så langt det lar seg gjøre benytte veien til arbeidet og i minst mulig grad stå plassert inne i reservatene eller på våtmark.
- Lavtflyging med helikopter begrenses til det nødvendige, og start og landing skjer utenfor verneområdene.
- Atkomst til anlegget innenfor Kulpåsen naturreservat skal skje fra utsiden av vernegrensen.
- Statsforvalteren varsles for vurdering dersom det oppstår behov for å felle gamle bartrær.
- Tiltaket skal utføres på vinterstid og innen 15.03.2022.
- Dokumentasjon på utført tiltak skal sendes Statsforvalteren i Oslo og Viken.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statnett opplyser i søknaden at de skal utarbeide miljø- transport- og anleggsplan (MTA), som beskriver plan for gjennomføring i detalj. Det forutsettes at Statsforvalterens vilkår i dette vedtaket blir fulgt opp i denne planen.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriftene. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Eirik Walle
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Statens naturoppsyn
Hole kommune
Ringerike kommune

Statnett SF

Nydalen Allé 33
0484 Oslo

T 23 90 30 00

F 23 90 30 01

Statnett

Nettplan
Stor-Oslo